

Projekt-Kushtetuta e Republikës së Kosovës

*E aprovuar nga Komisioni Kushtetues
për diskutim publik*

www.kushtetutakosoves.info , www.ustavkosova.info , www.kosovoconstitution.info.

Komisioni Kushtetues
Qeveria e Kosovës, Ndërtesa e re, kati i VIII, zyra nr. 803
Sheshi i Skënderbeut
10000 Prishtinë, Kosovë
Tel: + 381 38 20014 208

KUSHTETUTA E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

KAPITULLI I DISPOZITAT THEMELORE.....1

NENI 1	[PËRKUFIZIMI I SHTETIT].....	1
NENI 2	[SOVRANITETI]	1
NENI 3	[BARAZIA PARA LIGJIT].....	1
NENI 4	[FORMA E QEVERISJES DHE NDARJA E PUSHTETIT]	1
NENI 5	[GJUHËT]	2
NENI 6	[SIMBOLET]	2
NENI 7	[VLERAT].....	2
NENI 8	[SHTETI LAIK]	3
NENI 9	[TRASHËGIMIA KULTURORE DHE FETARE]	3
NENI 10	[EKONOMIA]	3
NENI 11	[VALUTA]	3
NENI 12	[PUSHTETI LOKAL]	3
NENI 13	[KRYEQYTETI]	3
NENI 14	[SHTETËSIA]	3
NENI 15	[SHTETASIT JASHTË VENDIT]	4
NENI 16	[EPËRSIA E KUSHTETUTËS]	4
NENI 17	[MARRËVESHJET NDËRKOMBËTARE].....	4
NENI 18	[RATIFIKIMI I MARRËVESHJEVE NDËRKOMBËTARE]	4
NENI 19	[ZBATIMI I SË DREJTËS NDËRKOMBËTARE]	5
NENI 20	[BARTJA E SOVRANITETIT].....	5

KAPITULLI II TË DREJTAT DHE LIRITË THEMELORE.....6

NENI 21	[PARIMET E TË DREJTAVE DHE LIRIVE THEMELORE TË NJERIUT]	6
NENI 22	[ZBATIMI I DREJTPËRDREJT I MARRËVESHJEVE DHE INSTRUMENTEVE NDËRKOMBËTARE].....	6
NENI 23	[DINJITETI I NJERIUT]	7
NENI 24	[BARAZIA PARA LIGJIT].....	7
NENI 25	[E DREJTA E JETËS]	7
NENI 26	[E DREJTA E INTEGRITETIT PERSONAL]	7
NENI 27	[NDALIMI I TORTURËS, TRAJTIMIT MIZOR, ÇNJERËZOR OSE POSHTËRUES].....	8
NENI 28	[NDALIMI I SKLLAVËRISË DHE I PUNËS SË DETYRUAR]	8
NENI 29	[E DREJTA E LIRISË DHE SIGURISË].....	8
NENI 30	[TË DREJTAT E TË AKUZUARIT]	9
NENI 31	[E DREJTA PËR GJYKIM TË DREJTË DHE TË PAANSHËM]	9
NENI 32	[E DREJTA PËR MJET JURIDIK].....	10
NENI 33	[PARIMI I LEGALITETIT DHE PROPORCIONALITETIT NË RASTET PENALE]	10
NENI 34	[E DREJTA PËR TË MOS U GJYKUAR DY HERË PËR TË NJËTËN VEPËR]	11
NENI 35	[LIRIA E LËVIZJES]	11
NENI 36	[E DREJTA E PRIVATËSISË].....	11
NENI 37	[E DREJTA E MARTESËS DHE FAMILJES]	12
NENI 38	[LIRIA E BESIMIT, E NDËRGJEGJES DHE E FESË].....	12
NENI 39	[KONFESIONET FETARE].....	12
NENI 40	[LIRIA E SHPREHJES]	12
NENI 41	[E DREJTA E QASJES NË DOKUMENTE PUBLIKE]	13
NENI 42	[LIRIA E MEDIEVE]	13
NENI 43	[LIRIA E TUBIMIT]	13
NENI 44	[LIRIA E ASOCIIMIT]	13
NENI 45	[TË DREJTAT ZGJEDHORE DHE TË PJESËMARRJES]	14
NENI 46	[MBROJTJA E PRONËS]	14
NENI 47	[E DREJTA E ARSIMIT].....	14
NENI 48	[LIRIA E ARTIT DHE E SHKENCËS].....	14
NENI 49	[E DREJTA E PUNËS DHE USHTRIMIT TË PROFESIONIT]	15
NENI 50	[TË DREJTAT E FËMIJËS]	15
NENI 51	[MBROJTJA SHËNDETËSORE DHE SOCIALE]	15

NENI 52	[PËRGJEGJËSIA PËR MJEDISIN JETËSOR]	15
NENI 53	[INTERPRETIMI I DISPOZITAVE PËR TË DREJTAT TË NJERIUT]	16
NENI 54	[MBROJTJA GJYQËSORE E TË DREJTAVE].....	16
NENI 55	[KUFIZIMI I LIRIVE DHE TË DREJTAVE THEMELORE].....	16
NENI 56	[LIRITË DHE TË DREJTAT THEMELORE NË GJENDJEN E JASHTËZAKONSHME]	16
KAPITULLI III TË DREJTAT E KOMUNITETEVE DHE PjesËtarËve TË Tyre		17
NENI 57	[PARIMET E PËRGJITHSHME]	17
NENI 58	[PËRGJEGJËSITË E SHTETIT]	17
NENI 59	[TË DREJTAT E KOMUNITETEVE DHE PjesËtarËve TË Tyre]	18
NENI 60	[KËSHILLI KONSULTATIV PËR KOMUNITETE]	19
NENI 61	[PËRFAQËSIMI NË PUNËSIM NË INSTITUCIONET PUBLIKE].....	20
NENI 62	[PËRFAQËSIMI NË ORGANET E PUSHTETIT LOKAL].....	20
KAPITULLI IV KUVENDI I REPUBLIKËS SË KOSOVËS		21
NENI 63	[PARIMET E PËRGJITHSHME]	21
NENI 64	[STRUKTURA E KUVENDIT]	21
NENI 65	[KOMPETENCAT E KUVENDIT]	21
NENI 66	[ZGJEDHJA DHE MANDATI]	22
NENI 67	[ZGJEDHJA E Kryetarit DHE NËnkryetarËve].....	23
NENI 68	[SEANCAT].....	23
NENI 69	[ORARI I SEANCAVE DHE KUORUMI]	24
NENI 70	[MANDATI I DEPUTETËVE].....	24
NENI 71	[KUALIFIKIMET DHE BARAZIA GJINORE]	25
NENI 72	[PAPAJTUESHMËRIA]	25
NENI 73	[PAMUNDËSIA E KANDIDIMIT]	25
NENI 74	[USHTRIMI I FUNKSIONIT]	26
NENI 75	[IMUNITETI]	26
NENI 76	[RREGULLORJA E PUNËS]	26
NENI 77	[KOMISIONET]	26
NENI 78	[KOMISIONI PËR TË DREJTAT DHE INTERESAT E KOMUNITETEVE]	26
NENI 79	[INICIATIVA LEGJISLATIVE]	27
NENI 80	[MIRATIMI I LIGJEVE].....	27
NENI 81	[LEGJISLACIONI ME INTERES VITAL].....	28
NENI 82	[SHPËRNDARJA E KUVENDIT].....	28
KAPITULLI V PRESIDENTI I REPUBLIKËS SË KOSOVËS		29
NENI 83	[STATUSI I PRESIDENTIT].....	29
NENI 84	[KOMPETENCAT E PRESIDENTIT].....	29
NENI 85	[KUALIFIKIMI PËR ZGJEDHJEN E PRESIDENTIT].....	30
NENI 86	[ZGJEDHJA E PRESIDENTIT]	31
NENI 87	[MANDATI DHE BETIMI]	31
NENI 88	[PAPAJTUESHMËRIA]	31
NENI 89	[IMUNITETI]	31
NENI 90	[PAAFTËSIA E PËRKOHSHE E PRESIDENTIT]	32
NENI 91	[SHKARKIMI I PRESIDENTIT].....	32
KAPITULLI VI QEVERIA E REPUBLIKËS SË KOSOVËS		33
NENI 92	[PARIMET E PËRGJITHSHME]	33
NENI 93	[KOMPETENCAT E QEVERISË]	33
NENI 94	[KOMPETENCAT E Kryeministrit]	34
NENI 95	[ZGJEDHJA E QEVERISË].....	34
NENI 96	[MINISTRITË DHE PËRFAQËSIMI I PAKICAVE]	35
NENI 97	[PËRGJEGJËSIA]	35
NENI 98	[IMUNITETI]	35
NENI 99	[PROCEDURAT]	36
NENI 100	[MOCIONI I VOTËBESIMIT]	36

NENI 101	[SHËRBIMI CIVIL]	36
KAPITULLI VII SISTEMI GJYQËSOR DHE PROKURORIAL.....		37
NENI 102	[PARIMET E PËRGJITHSHME]	37
NENI 103	[ORGANIZIMI I GJYKATAVE DHE MJETET JURIDIKE]	37
NENI 104	[JURISDIKSIONI I GJYKATAVE]	37
NENI 105	[KËSHILLI GJYQËSOR I KOSOVËS].....	38
NENI 106	[MANDATI DHE RIEMËRIMI]	39
NENI 107	[EMËRIMI DHE SHKARKIMI I GJYQTARËVE]	39
NENI 108	[JOKOMPATIBILITETI]	40
NENI 109	[IMUNITETI]	40
NENI 110	[PROKURORI I SHTETIT].....	40
NENI 111	[KËSHILLI PROKURORIAL I KOSOVËS]	41
NENI 112	[AVOKATURA]	41
KAPITULLI VIII GJYKATA KUSHTETUESE		42
NENI 113	[PARIMET E PËRGJITHSHME]	42
NENI 114	[JURISDIKSIONI DHE PALËT E AUTORIZUARA]	42
NENI 115	[PËRBËRJA DHE MANDATI I GJYKATËS KUSHTETUESE]	43
NENI 116	[ORGANIZIMI I GJYKATËS KUSHTETUESE]	44
NENI 117	[EFEKTI JURIDIK I VENDIMEVE]	44
NENI 118	[IMUNITETI]	44
NENI 119	[SHKARKIMI]	44
KAPITULLI IX MARRËDHËNIET EKONOMIKE		45
NENI 120	[PARIMET E PËRGJITHSHME]	45
NENI 121	[PRONA].....	45
NENI 122	[PËRDORIMI I PASURISË DHE BURIMEVE NATYRORE]	45
KAPITULLI X QEVERISJA LOKALE DHE ORGANIZIMI TERRITORIAL		47
NENI 123	[PARIMET E PËRGJITHSHME]	47
NENI 124	[ORGANIZIMI DHE FUNKSIONIMI I VETËQEVERISJES LOKALE]	47
KAPITULLI XI SEKTORI I SIGURISË.....		48
NENI 125	[PARIMET E PËRGJITHSHME]	48
NENI 126	[FORCA E SIGURISË E KOSOVËS].....	48
NENI 127	[KËSHILLI I SIGURISË I KOSOVËS].....	49
NENI 128	[POLICIA E KOSOVËS].....	49
NENI 129	[AGJENCIA E KOSOVËS PËR INTELIGJENCË]	50
NENI 130	[AUTORITETI CIVIL I AVIACIONIT].....	50
NENI 131	[GJENDJA E JASHTËZAKONSHME].....	50
KAPITULLI XII INSTITUCIONET E PAVARURA		52
NENI 132	[ROLI DHE KOMPETENCAT E AVOKATIT TË POPULLIT].....	52
NENI 133	[ZYRA E AVOKATIT TË POPULLIT]	52
NENI 134	[KUALIFIKIMI, ZGJEDHJA DHE SHKARKIMI I AVOKATIT TË POPULLIT]	52
NENI 135	[RAPORTIMI I AVOKATIT TË POPULLIT]	53
NENI 136	[AUDITORI I PËRGJITHSHËM I KOSOVËS]	53
NENI 137	[KOMPETENCAT E AUDITORIT TË PËRGJITHSHËM TË KOSOVËS]	53
NENI 138	[RAPORTIMI I AUDITORIT TË PËRGJITHSHËM TË KOSOVËS]	54
NENI 139	[KOMISIONI QENDROR I ZGJEDHJEVE]	54
NENI 140	[AUTORITETI QENDROR BANKAR]	54
NENI 141	[KOMISIONI I PAVARUR I MEDIEVE]	55
NENI 142	[AGJENCITË E PAVARURA]	55
KAPITULLI XIII DISPOZITAT PËRFUNDIMTARE		56
NENI 143	[INTERPRETIMI]	56
NENI 144	[AMENDAMENTIMI]	56

KAPITULLI XIV DISPOZITAT KALIMTARE.....57

NENI 146	[KUFIZIMI I KOMPETENCAVE]	57
NENI 147	[AUTORITETI I PRANISË NDËRKOMBËTARE CIVILE]	57
NENI 148	[DISPOZITAT TRANSICIONALE PËR KUVENDIN E KOSOVËS]	57
NENI 149	[MIRATIMI FILLESTAR I LIGJEVE ME INTERES VITAL]	58
NENI 150	[PROCESI I EMËRIMIT TË GJYQTARËVE DHE PROKURORËVE].....	58
NENI 151	[PËRBËRJA E PËRKOSSHME E KËSHILLIT GJYQËSOR TË KOSOVËS].....	58
NENI 152	[PËRBËRJA E PËRKOSSHME E GJYKATËS KUSHTETUESE].....	59
NENI 153	[PRANIA NDËRKOMBËTARE USHTARAKE]	60
NENI 154	[TRUPAT E MBROJTJES TË KOSOVËS].....	60
NENI 155	[SHTETËSIA]	60
NENI 156	[REFUGJATËT DHE PERSONAT E ZHVENDOSUR BRENDA VENDIT]	60
NENI 157	[AUDITORI I PËRGJITHSHËM I KOSOVËS]	61
NENI 158	[AUTORITETI QENDROR BANKAR]	61
NENI 159	[PRIVATIZIMI I NDËRMARRJEVE SHOQËRORE].....	61
NENI 160	[TRANSICIONI I INSTITUCIONEVE].....	61

DRAFT

Ne, Populli i Kosovës,

Të vendosur për të ndërtuar një ardhmëri të Kosovës si një vend i lirë, demokratik dhe paqëndashës, i cili do të jetë atdhe i të gjithë qytetarëve të vet;

Të përkushtuar për krijimin e një shteti të qytetarëve të barabartë, i cili do të garantojë të drejtat e secilit qytetar, liritë qytetare dhe barazinë e të gjithë qytetarëve para ligjit;

Të zotuar që Kosova të jetë shtet i mirëqenies ekonomike dhe i prosperitetit social;

Të sigurt që shteti i Kosovës do të kontribuojë në stabilitetin e rajonit dhe të mbarë Evropës, duke krijuar marrëdhënie të fqinjësisë dhe të bashkëpunimit të mirë me të gjitha shtetet fqinje;

Të bindur që shteti i Kosovës do të jetë anëtar i denjë i familjes së shteteve paqëndashëse në Botë;

Me synimin që shteti i Kosovës të përfshihet në proceset integruese Euro-Atlantike;

Në mënyrë solemne, miratojmë Kushtetutën e Republikës së Kosovës.

Kapitulli I Dispozitat Themelore

Neni 1 [Përkufizimi i Shtetit]

1. Republika e Kosovës është shtet i pavarur, sovran, demokratik, unik, dhe i pandashëm.
2. Republika e Kosovës është shtet i shtetasve të saj. Republika e Kosovës ushtron autoritetin e saj bazuar në respektimin e të drejtave dhe lirive të qytetarëve të saj dhe të gjithë individëve brenda kufijve të saj.
3. Republika e Kosovës nuk ka pretendime territoriale ndaj asnjë shteti ose pjese të ndonjë shteti dhe nuk do të kërkojë e as të pranojë të bashkohet me asnjë shtet ose pjesë të ndonjë shteti.

Neni 2 [Sovraniteti]

1. Sovraniteti i Republikës së Kosovës buron nga populli, i takon popullit dhe ushtrohet, në pajtim me Kushtetutën, përmes përfaqësuesve të zgjedhur, me referendum, si dhe në forma tjera, në pajtim me dispozitat e kësaj e Kushtetute.
2. Sovraniteti dhe integriteti territorial i Republikës së Kosovës është i pacenueshëm, i patjetërsueshëm dhe i pandashëm dhe mbrohet me të gjitha mjetet e parapara me këtë Kushtetutë dhe me ligj.
3. Republika e Kosovës, me qëllim të ruajtjes së paqes dhe mbrojtjes së interesave shtetërore, mund të marrë pjesë në një sistem të sigurisë ndërkombëtare.

Neni 3 [Barazia para Ligjit]

1. Republika e Kosovës është shoqëri shumetnike, e cila qeveriset në mënyrë demokratike, me respektim të plotë të sundimit të ligjit, përmes institucioneve të veta legjislative, ekzekutive dhe gjyqësore.
2. Ushtrimi i autoritetit publik në Republikën e Kosovës bazohet në parimet e barazisë para ligjit të të gjithë individëve dhe në respektimin e plotë të të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, të pranuar ndërkombëtarisht, si dhe në mbrojtjen e të drejtave dhe në pjesëmarrjen e të gjitha komuniteteve dhe pjesëtarëve të tyre.

Neni 4 [Forma e Qeverisjes dhe Ndarja e Pushtetit]

1. Kosova është Republikë demokratike e bazuar në parimin e ndarjes së pushteteve dhe kontrollit e balancimit në mes tyre, sikurse është përcaktuar me këtë Kushtetutë.

2. Kuvendi i Republikës së Kosovës ushtron pushtetin legjislativ.
3. Presidenti i Republikës së Kosovës përfaqëson unitetin e popullit. Presidenti i Republikës së Kosovës është përfaqësues legjitim i vendit brenda e jashtë dhe garantues i funksionimit demokratik të institucioneve të Republikës së Kosovës, në pajtim me këtë Kushtetutë.
4. Qeveria e Republikës së Kosovës është përgjegjëse për zbatimin e ligjeve e politikave shtetërore dhe i nënshtrohet kontrollit parlamentar.
5. Pushteti gjyqësor është unik dhe ushtrohet nga gjykatat e pavarura.
6. Gjykata Kushtetuese është e pavarur në mbrojtjen e kushtetutshmërisë dhe është autoritet përfundimtar në interpretimin e Kushtetutës.
7. Republika e Kosovës ka institucionet e veta për mbrojtjen e rendit kushtetues dhe të integritetit territorial, rendit dhe qetësisë publike, të cilat funksionojnë nën autoritetin kushtetues të institucioneve demokratike të Republikës së Kosovës.

Neni 5 [Gjuhët]

1. Gjuhë zyrtare në Republikën e Kosovës janë gjuha shqipe dhe gjuha serbe.
2. Gjuha turke, boshnjake dhe ajo rome kanë statusin e gjuhëve zyrtare në nivel komune ose do të jenë në përdorim zyrtar në pajtim me ligjin.

Neni 6 [Simbolet]

1. Flamuri, stema dhe himni janë simbolet shtetërore të Republikës së Kosovës të cilat pasqyrojnë karakterin shumetnik të saj.
2. Pamja, mënyra e përdorimit dhe e mbrojtjes së flamurit dhe të simboleve të tjera shtetërore rregullohen me ligj. Mënyra e përdorimit dhe e mbrojtjes së simboleve kombëtare rregullohet me ligj.

Neni 7 [Vlerat]

1. Rendi kushtetues i Republikës së Kosovës bazohet në parimet e lirisë, paqes, demokracisë, barazisë, respektimit të drejtave të njeriut dhe sundimit të ligjit, mosdiskriminimit në baza etnike, gjinore ose fetare, e së drejtës për të poseduar pronë, mbrojtjes e mjedisit, drejtësisë sociale, pluralizmit, ndarjes së pushtetit shtetëror dhe ekonomisë e hapur të tregut.

2. Republika e Kosovës siguron barazinë gjinore si vlerë themelore për zhvillimin demokratik të shoqërisë, mundësi të barabarta për pjesëmarrje të femrave dhe meshkujve në jetën politike, ekonomike, sociale, kulturore dhe në fushat tjera të jetës shoqërore.

Neni 8 [Shteti Laik]

Republika e Kosovës është shtet laik dhe neutral në çështje të besimeve fetare.

Neni 9 [Trashëgimia Kulturore dhe Fetare]

Republika e Kosovës siguron ruajtjen dhe mbrojtjen e trashëgimisë së vet kulturore dhe fetare.

Neni 10 [Ekonomia]

Ekonomia e hapur e tregut me konkurrencë të lirë është bazë e rregullimit ekonomik të Republikës së Kosovës.

Neni 11 [Valuta]

1. Në Republikën e Kosovës si mjet i vlefshëm pagese përdoret një valutë e vetme.
2. Autoriteti Qendror Bankar i Kosovës është i pavarur dhe quhet Banka Qendrore e Republikës së Kosovës.

Neni 12 [Pushteti Lokal]

1. Njësi themelore territoriale të vetëqeverisjes lokale në Republikën e Kosovës janë komunat.
2. Organizimi dhe kompetencat e njësive të vetëqeverisjes lokale përcaktohen me ligj.

Neni 13 [Kryeqyteti]

Kryeqyteti i Republikës së Kosovës është Prishtina. Statusi dhe organizimi i kryeqytetit do të rregullohen me ligj.

Neni 14 [Shtetësia]

Fitimi dhe humbja e së drejtës së shtetësisë rregullohen me ligj.

Neni 15 [Shtetasit jashtë Vendit]

Republika e Kosovës mbron interesat e shtetasve të saj që jetojnë dhe qëndrojnë jashtë vendit, në mënyrën e përcaktuar me ligj.

Neni 16 [Epërsia e Kushtetutës]

1. Kushtetuta është akti më i lartë juridik i Republikës së Kosovës. Ligjet dhe aktet e tjera juridike duhet të jenë në pajtim me këtë Kushtetutë.

2. Pushteti qeverisës buron nga Kushtetuta.

3. Republika e Kosovës respekton të drejtën zakonore ndërkombëtare.

4. Çdo person dhe çdo organ në Republikën e Kosovës u nënshtrohet dispozitave të Kushtetutës.

Neni 17 [Marrëveshjet Ndërkombëtare]

1. Republika e Kosovës lidh marrëveshje ndërkombëtare dhe anëtarësohet në organizata ndërkombëtare.

2. Republika e Kosovës merr pjesë në bashkëpunim ndërkombëtar për promovimin dhe mbrojtjen e paqes, sigurisë dhe të drejtave të njeriut.

Neni 18 [Ratifikimi i Marrëveshjeve Ndërkombëtare]

1. Marrëveshjet ndërkombëtare që kanë të bëjnë me çështjet e mëposhtme ratifikohen me ligj të miratuar nga shumica e të gjithë anëtarëve të Kuvendit:

- (1) territorin, paqen, aleancat, çështjet politike dhe ushtarake;
- (2) të drejtat dhe liritë themelore;
- (3) anëtarësimin e Republikës së Kosovës në organizata ndërkombëtare;
- (4) marrjen përsipër të detyrimeve financiare nga Republika e Kosovës;
- (5) miratimin, ndryshimin, plotësimin ose shfuqizimin e ligjeve;

2. Marrëveshjet ndërkombëtare përveç atyre të shënuara në paragrafin 1 ratifikohen pas nënshkrimit nga Presidenti i Republikës së Kosovës.

3. Kryeministri njofton Kuvendin sa herë që të nënshkruhet një marrëveshje ndërkombëtare.

4. Parimet dhe procedurat për ratifikimin dhe kontestimin e marrëveshjeve ndërkombëtare përcaktohen me ligj.

Neni 19 [Zbatimi i së Drejtës Ndërkombëtare]

1. Marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara nga Republika e Kosovës, bëhen pjesë e sistemit të brendshëm juridik pasi të botohen në Gazetën Zyrtare të Republikës së Kosovës. Ato zbatohen në mënyrë të drejtpërdrejtë, përveç rasteve kur nuk janë të vetëzbatueshme dhe zbatimi i tyre kërkon nxjerrjen e një ligji. Ndryshimi ose shfuqizimi i ligjeve të cilat ratifikojnë ndonjë marrëveshje ndërkombëtare, duhet të miratohet nga shumica që kërkohet për ratifikimin e tyre.

2. E drejta zakonore ndërkombëtare dhe të gjitha marrëveshjet ndërkombëtare të ratifikuara gëzojnë epërsinë mbi ligjet e Republikës së Kosovës të cilat nuk janë në përputhje me to.

3. Kur me marrëveshjen e ratifikuar nga Republika e Kosovës për pjesëmarrjen në një organizatë ndërkombëtare, parashikohet shprehimisht zbatimi i drejtpërdrejtë i normave të nxjerra prej kësaj organizate, në raste konflikti, këto norma gëzojnë epërsinë mbi ligjet e Republikës së Kosovës.

Neni 20 [Bartja e Sovranitetit]

1. Republika e Kosovës, në bazë të marrëveshjeve të ratifikuara ndërkombëtare, për çështje të caktuara, mund t'u bartë kompetenca shtetërore organizatave ndërkombëtare.

2. Nëse një marrëveshje ndërkombëtare kërkon delegimin e sovranitetit, ligji me të cilin ratifikohet marrëveshja ndërkombëtare, duhet të miratohet me shumicën prej dy të tretave (2/3) të të gjithë deputetëve të Kuvendit.

Kapitulli II Të Drejtat dhe Liritë Themelore

Neni 21 [Parimet e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut]

1. Të drejtat dhe liritë themelore të njeriut janë të pandashme, të patjetërsueshme e të pacenueshme dhe janë bazë e rendit juridik të Republikës së Kosovës.
2. Republika e Kosovës mbron dhe garanton të drejtat dhe liritë themelore të njeriut, të parashikuara në këtë Kushtetutë.
3. Çdokush e ka për detyrë t'i respektojë të drejtat e njeriut dhe liritë themelore të të tjerëve.
4. Të drejtat dhe liritë themelore të parashikuara në Kushtetutë, vlejné edhe për personat juridikë, për aq sa janë të zbatueshme.

Neni 22 [Zbatimi i drejtpërdrejt i Marrëveshjeve dhe Instrumenteve Ndërkombëtare]

Të drejtat e njeriut, të garantuara me marrëveshjet dhe instrumentet ndërkombëtare në vijim, garantohen me këtë Kushtetutë, zbatohen drejtpërdrejt në territorin e Republikës së Kosovës dhe kanë prioritet, në rast konflikti, mbi dispozitat e ligjeve dhe akteve të tjera të institucioneve publike:

- (1) Deklarata Universale për të Drejtat e Njeriut;
- (2) Konventa Europiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut dhe Protokollet e saj;
- (3) Konventa Ndërkombëtare për të Drejtat Civile e Politike dhe Protokollet e saj;
- (4) Konventa Kornizë e Këshillit të Europës për Mbrojtjen e Pakicave Kombëtare;
- (5) Konventa për Eliminimin e të gjitha Formave të Diskriminimit Racor;
- (6) Konventa për Eliminimin e të gjitha Formave të Diskriminimit ndaj Gruas;
- (7) Konventa për të Drejtat e Fëmijës;
- (8) Konventa kundër Torturës dhe Trajtimeve e Ndëshkimeve të tjera Mizore, Jonjerëzore dhe Poshtëruese;

Neni 23 [Dinjiteti i Njeriut]

Dinjiteti njerëzor i secilit individ është i pacenueshëm dhe përbën bazamentin e të gjitha të drejtave dhe lirive themelore të njeriut.

Neni 24 [Barazia para Ligjit]

1. Të gjithë janë të barabartë para ligjit. Kushdo gëzon të drejtën e mbrojtjes së barabartë ligjore, pa diskriminim.

2. Askush nuk mund të diskriminohet në bazë të racës, ngjyrës, gjinisë, gjuhës, fesë, mendimeve politike apo të tjera, prejardhjes kombëtare a shoqërore, lidhjes me ndonjë komunitet, pronës, gjendjes ekonomike, sociale, orientimit seksual, lindjes, aftësisë së kufizuar apo ndonjë statusi tjetër personal.

3. Parimet e mbrojtjes së barabartë ligjore nuk parandalojnë vënien e masave të nevojshme për mbrojtjen dhe përparimin e të drejtave të individëve dhe grupeve që janë në pozitë të pabarabartë. Masat e tilla do të zbatohen vetëm derisa të arrihet qëllimi për të cilin janë vënë ato.

Neni 25 [E Drejta e Jetës]

1. Secili individ që nga lindja gëzon të drejtën e jetës.

2. Dënimi me vdekje është i ndaluar.

Neni 26 [E Drejta e Integritetit Personal]

Secili person gëzon të drejtën e respektimit të integritetit fizik dhe psikik të tij/saj, që përfshin:

(1) të drejtën që të marrë vendime lidhur me reprodukimin, sipas rregullave dhe procedurave të përcaktuara me ligj;

(2) të drejtën që të ketë kontroll mbi trupin e saj/tij në pajtim me ligjin;

(3) të drejtë që të mos i nënshtrohet trajtimit mjekësor kundër vullnetit të tij/saj në pajtim me ligjin;

(4) të drejtën që të mos marrë pjesë në eksperimente mjekësore ose shkencore, pa pëlqimin paraprak të saj/tij.

Neni 27 [Ndalimi i Torturës, Trajtimit Mizor, Çnjerëzor ose Poshtëruës]

Askush nuk do t'i nënshtrohet torturës, ndëshkimit a trajtimit mizor, çnjerëzor ose poshtëruës.

Neni 28 [Ndalimi i Skllavërisë dhe i Punës së Detyruar]

1. Askush nuk mund të mbahet në skllavëri ose në pozitë të ngjashme me skllavërinë.
2. Askush nuk mund të shtrëngohet për të kryer punë të detyruar. Punë e detyruar nuk do të konsiderohet puna ose shërbimi i përcaktuar me ligj për personat e dënuar me vendim të formës së prerë gjatë vuajtjes së dënimit ose në raste të Gjendjes së Jashtëzakonshme, të shpallur sipas rregullave të përcaktuara me këtë Kushtetutë.
3. Trafikimi i qenieve njerëzore është i ndaluar.

Neni 29 [E Drejta e Lirisë dhe Sigurisë]

1. Secilit i garantohet e drejta e lirisë dhe sigurisë. Askush nuk mund të privohet nga liria përveç në rastet e parashikuara me ligj dhe me vendim të gjykatës kompetente, si në vijim:

- (1) pas dënimit me burgim për kryerjen e veprës penale;
- (2) për dyshim të bazuar për kryerje të veprës penale, vetëm kur privimi nga liria me një bazë të arsyeshme konsiderohet i domosdoshëm për të parandaluar kryerjen e një vepre tjetër penale dhe vetëm për një periudhë të shkurtër kohore para gjykimit në mënyrën e përcaktuar me ligj;
- (3) për mbikëqyrjen e të miturit për qëllime edukimi ose për shoqërimin e tij/saj në institucion kompetent, sipas një urdhri të ligjshëm;
- (4) për mbikëqyrje shëndetësore të personit, i cili vuan nga ndonjë sëmundje ngjitëse;
- (5) për mbikëqyrje shëndetësore të personit, i cili, për shkak të sëmundjes psikike ose paaftësisë, përbën rrezik për shoqërinë;
- (6) për hyrje të paligjshme në Republikën e Kosovës ose pas urdhrimit të ligjshëm për largim ose ekstradim;

2. Çdokush që privohet nga liria, duhet të vihet në dijeni menjëherë, për arsyet e privimit, në gjuhën që ajo/ai e kupton. Njoftimi me shkrim mbi arsyet e privimit duhet të bëhet sa më shpejt që të jetë e mundur. Kushdo që privohet nga liria pa urdhër të gjykatës, brenda dyzet e tetë (48) orësh duhet të dërgohet përpara gjyqtarit, i cili vendos për paraburgimin ose lirimin e tij/saj, jo më vonë se dyzet e tetë (48) orë nga momenti kur personi i privuar është sjellë para gjykatës. Kushdo që arrestohet, ka të drejtën që të nxirret në gjykim brenda një periudhe të arsyeshme, ose

të lirohet në pritje të gjykimit, përveç nëse gjyqtari konstaton se personi përbën rrezik për komunitetin ose ka rrezik për ikjen e tij/saj para gjykimit.

3. Çdokush që privohet nga liria, duhet të njoftohet menjëherë se ka të drejtë të mos japë asnjë deklaratë dhe se ka të drejtë për mbrojtës sipas zgjedhjes së saj/tij dhe ka të drejtë që pa vonesë të informoj për këtë personin sipas zgjedhjes së vet;

4. Çdokush që i hiqet liria me arrest ose ndalim, gëzon të drejtën që të përdorë mjete juridike për të sfiduar ligjshmërinë e arrestit ose të ndalimit. Rasti do të vendoset nga gjykata brenda një afati sa më të shkurtër dhe nëse arresti ose ndalimi është i paligjshëm, do të urdhërohet lirimi i personit.

5. Çdokush që është ndaluar ose arrestuar në kundërshtim me dispozitat e këtij neni, gëzon të drejtën e kompensimit në mënyrën e parashikuar me ligj.

6. Një individ që vuan dënimin, ka të drejtë të ankohet për kushtet e privimit nga liria, në mënyrën e përcaktuar me ligj.

Neni 30 [Të Drejtat e të Akuzuarit]

Çdokush që akuzohet për vepër penale, do të gëzojë të drejtat minimale në vijim:

- (1) të njoftohet menjëherë në gjuhën që kupton, për natyrën dhe shkakun e akuzës kundër tij/saj;
- (2) të njoftohet për të drejtat e saj/tij sipas ligjit;
- (3) të ketë kohë, mundësi dhe mjete të mjaftueshme për të përgatitur mbrojtjen e vet;
- (4) të ketë ndihmën pa pagesë të një përkthyesi, kur nuk flet ose nuk kupton gjuhën në të cilën zhvillohet gjykimi;
- (5) të ketë ndihmën e një mbrojtësi që e zgjedh, të komunikojë lirisht me të dhe, nëse nuk ka mjete të mjaftueshme, t'i sigurohet mbrojtja falas;
- 6) të mos shtrëngohet për të dëshmuar kundër vetvetes ose për të pranuar fajësinë e vet;

Neni 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]

1. Çdokujt i garantohet mbrojtje e barabartë e të drejtave në procedurë para gjykatave, organeve të tjera shtetërore dhe bartësve të kompetencave publike.

2. Çdokush gëzon të drejtën për shqyrtim publik të drejtë dhe të paanshëm lidhur me vendimet për të drejtat dhe obligimet ose për cilëndo akuzë penale që ngritet kundër tij/saj brenda një afati të arsyeshëm, nga një gjykatë e pavarur dhe e paanshme, e themeluar me ligj.
3. Gjykimi është publik, me përjashtim të rasteve kur gjykata, në rrethana të veçanta, konsideron se, në të mirë të drejtësisë, është i domosdoshëm përjashtimi i publikut, ose i përfaqësuesve të medieeve, sepse prania e tyre do të përbënte rrezik për rendin publik ose sigurinë kombëtare, interesat e të miturve, ose për mbrojtjen e jetës private të palëve në proces, në mënyrën e përcaktuar me ligj.
4. Çdokush i akuzuar për veprë penale ka të drejtë t'u bëjë pyetje dëshmitarëve të pranishëm dhe të kërkojë paraqitjen e detyrueshme të dëshmitarëve, të ekspertëve dhe të personave të tjerë, të cilët mund të sqarojnë faktet.
5. Çdokush i akuzuar për veprë penale, prezumohet të jetë i pafajshëm përderisa nuk është dëshmuar fajësia, në pajtim me ligjin.
6. Ndihma juridike falas do t'u mundësohet atyre që nuk kanë mjete të mjaftueshme financiare, nëse një ndihmë e tillë është e domosdoshme për të siguruar qasjen efektive në drejtësi.
7. Procedurat gjyqësore që përfshijnë të miturit, do të rregullohen me ligj, duke respektuar rregullat dhe procedurat e veçanta për të miturit.

Neni 32 [E Drejta për Mjet Juridik]

Secili person ka të drejtë të përdorë mjetet juridike kundër vendimeve gjyqësore dhe administrative të cilat cenojnë të drejtat ose interesat saj/tij në mënyrën e përcaktuar me ligj.

Neni 33 [Parimi i Legalitetit dhe Proporcionalitetit në Rastet Penale]

1. Askush nuk mund të akuzohet ose të dënohet për asnjë veprë e cila, në momentin e kryerjes, nuk ka qenë e parashikuar me ligj si veprë penale, me përjashtim të veprave të cilat, në kohën e kryerjes së tyre, sipas së drejtës ndërkombëtare, përbënin gjenocid, krime lufte ose krime kundër njerëzimit.
2. Dënimi i shqiptuar për një veprë penale nuk mund të jetë më i ashpër sesa ka qenë i parashikuar me ligj në kohën e kryerjes së veprës.
3. Ashpërsia e dënimit nuk mund të jetë në disproporcion me veprën penale.
4. Dënimet përcaktohen në bazë të ligjit që ka qenë në fuqi në kohën e kryerjes së veprës penale, përveç veprave për të cilat ligji i mëvonshëm i aplikueshëm është më i favorshëm për kryesin e veprës.

Neni 34 [E Drejta për të mos u Gjykuar dy herë për të njëjtën Vepër]

Askush nuk mund të gjykohet më shumë se një herë për të njëjtën vepër penale.

Neni 35 [Liria e Lëvizjes]

1. Shtetasit e Republikës së Kosovës dhe të huajt që janë banorë të ligjshëm të Kosovës, kanë të drejtë të lëvizin lirisht në Republikën e Kosovës dhe të zgjedhin vendbanimin.
2. Secili ka të drejtë të largohet nga vendi. Kufizimet e kësaj të drejte mund të përcaktohen me ligj, nëse ato janë të nevojshme për procedurën ligjore, zbatimin e vendimit të gjykatës ose për të përmbushur obligimin për mbrojtjen e shtetit.
3. Shtetasve të Republikës së Kosovës nuk do t'u ndalohet hyrja në Kosovë as nuk mund të ekstradohen nga Kosova kundër vullnetit të tyre, përveç në rastet kur me ligj dhe marrëveshjet ndërkombëtare është parashikuar ndryshe.
4. E drejta e të huajve për të hyrë në Republikën e Kosovës dhe për t'u vendosur në vend, do të rregullohet me ligj.

Neni 36 [E Drejta e Privatësisë]

1. Secili gëzon të drejtën që t'i respektohet jeta private dhe familjare, pacenueshmëria e banesës dhe fshehtësia e korrespondencës, telefonisë dhe e komunikimit tjetër.
2. Kontrollat e çfarëdo banese ose objekti privat, që mendohet se janë të domosdoshme për hetimin e krimit, mund të bëhen vetëm deri në shkallën e domosdoshme dhe vetëm pas miratimit nga ana e gjykatës, pas shpjegimit të arsyeve pse një kontroll i tillë është i domosdoshëm. Përfundimisht nga ky parim, kontrolli është i lejuar nëse është i domosdoshëm drejtpërdrejt për arrestimin e kryesit të veprës penale, për mbledhjen e provave që ka rrezik të humbasin ose për mënjanimin e rrezikut të drejtpërdrejtë dhe serioz për njerëz dhe për pasuri, në mënyrën e parashikuar me ligj.
3. Fshtësia e korrespondencës, telefonisë dhe komunikimit tjetër, është e drejtë e pacenueshme. Kjo e drejtë mund të kufizohet vetëm përkohësisht, në bazë të vendimit gjyqësor, nëse është e domosdoshme për ecurinë e procedurës penale ose për mbrojtjen e vendit, në mënyrën e parashikuar me ligj.
4. Secili gëzon të drejtën e mbrojtjes së të dhënave personale. Mbledhja, ruajtja dhe shfrytëzimi i tyre rregullohet me ligj.

Neni 37 [E Drejta e Martesës dhe Familjes]

1. Në bazë të pëlqimit të lirë, kushdo gëzon të drejtën të martohet dhe të drejtën që të krijojë familje.
2. Martesa dhe zgjidhja e saj rregullohen me ligj dhe bazohen në barazinë e bashkëshortëve.
3. Familja gëzon mbrojtje të veçantë të shtetit në mënyrën e parashikuar me ligj.

Neni 38 [Liria e Besimit, e Ndërgjegjes dhe e Fesë]

1. Liria e besimit, e ndërgjegjes dhe e fesë, është e garantuar.
2. Liria e besimit, e ndërgjegjes dhe e fesë ndërthen të drejtën për të pranuar dhe për të manifestuar fenë, të drejtën për të shfaqur bindjet personale dhe të drejtën për të pranuar ose refuzuar të jesh anëtarë i një bashkësie ose grupi fetar.
3. Askush nuk mund të detyrohet ose të ndalohet, në kundërshtim me ndërgjegjen e vet, që të marrë pjesë në praktikimin e fesë si dhe të bëjë publike bindjet ose besimin e tij/saj.
4. Liria e manifestimit të fesë, e besimit dhe e ndërgjegjes mund të kufizohet me ligj, nëse një gjë e tillë është e domosdoshme për mbrojtjen e sigurisë dhe rendit publik, të shëndetit, ose të të drejtave të personave të tjerë.

Neni 39 [Konfesionet Fetare]

1. Republika e Kosovës siguron dhe mbron autonominë e të gjitha konfesioneve fetare dhe të tërësisë së objekteve fetare brenda territorit të saj.
2. Konfesionet fetare janë të barabarta dhe janë të ndara nga shteti.
3. Konfesionet fetare janë të lira që të rregullojnë pavarësisht organizimin e vet të brendshëm, veprimtaritë fetare, si dhe ritet fetare.
4. Konfesionet fetare kanë të drejtë të themelojnë shkolla fetare dhe institucione bamirëse në përputhshmëri me këtë Kushtetutë dhe me ligjin.

Neni 40 [Liria e Shprehjes]

1. Liria e shprehjes është e garantuar. Liria e shprehjes përfshin të drejtën për të shprehur, për të shpërndarë dhe për të marrë informacione, mendime dhe mesazhe të tjera, pa u penguar nga askush.

2. Liria e shprehjes mund të kufizohet me ligj në raste kur një gjë e tillë është e domosdoshme për parandalimin e nxitjes dhe provokimit të dhunës dhe armiqësive në baza të urrejtjes racore, kombëtare, etnike ose fetare.

Neni 41 [E Drejta e Qasjes në Dokumente Publike]

1. Secili gëzon të drejtën të qasjes në dokumente publike.

2. Dokumentet që mbajnë institucionet publike dhe institucionet e pushtetit shtetëror, janë publike, përveç të informacioneve që janë të kufizuara me ligj, për shkak të intimitetit personal, sekreteve afariste ose të informacioneve të klasifikuara të sigurisë.

Neni 42 [Liria e Medieve]

1. Garantohet liria dhe pluralizmi i medieve.

2. Censura është e ndaluar. Askush nuk mund të pengojë shpërndarjen e informacionit ose të ideve përmes medieve, përveç në rastet kur një gjë e tillë është e domosdoshme për parandalimin e nxitjes dhe provokimit të dhunës dhe armiqësive në baza të urrejtjes racore, kombëtare, etnike ose fetare.

3. Çdokush ka të drejtë të korrigojë informacionin e pavërtetë, jo të plotë ose të pasaktë të publikuar, nëse cenon të drejtat ose interesat e saj/tij, në pajtim me ligjin.

Neni 43 [Liria e Tubimit]

Liria e tubimit paqësor është e garantuar. Secili gëzon të drejtën të organizojë tubime, protesta dhe demonstrata, si dhe të drejtën për të marrë pjesë në to. Këto të drejta mund të kufizohen me ligj, nëse është e domosdoshme për të siguruar rendin publik, shëndetin publik, sigurinë kombëtare, ose mbrojtjen e të drejtave të të tjerëve.

Neni 44 [Liria e Asociimit]

1. Liria e asociimit është e garantuar. Liria e asociimit ngërthen të drejtën e secilit që të themelojë një organizatë pa pasur nevojë të sigurojë leje, të jetë ose të mos jetë anëtar i një organizate, si dhe të marrë pjesë në aktivitetet e një organizate.

2. Liria për të themeluar sindikata dhe për t'u organizuar, me qëllim që të mbrohen interesat, është e garantuar. Kufizimi i kësaj të drejte mund të bëhet me ligj për kategoritë e veçanta të punonjësve.

3. Organizatat ose aktivitetet që kanë për qëllim cenimin e rendit kushtetues, shkeljen e lirive dhe të drejtave të njeriut, ose nxitjen e urrejtjes racore, kombëtare, etnike a fetare, mund të ndalohen me vendim gjyqësor të gjykatës kompetente.

Neni 45 [Të Drejtat Zgjedhore dhe të Pjesëmarrjes]

1. Çdo shtetas i Republikës së Kosovës që ka arritur moshën tetëmbëdhjetë vjeç, qoftë edhe ditën e zgjedhjeve, gëzon të drejtën të zgjedhë dhe të zgjedhet, përveç nëse kjo e drejtë i kufizohet me vendim gjyqësor.

2. Institucionet shtetërore mbështesin mundësitë për pjesëmarrjen e çdonjërit në aktivitete publike dhe të drejtën e secilit për të ndikuar në mënyrë demokratike në vendimet e organeve publike.

Neni 46 [Mbrojtja e Pronës]

1. E drejta e pronës është e garantuar.

2. Shfrytëzimi i pronës rregullohet me ligj, në përputhshmëri me interesin publik. Përdorimi i tokës mund të kufizohet për qëllime të zonimit. Zonimi nuk jep të drejtën për kompensim.

3. Askush nuk mund të privohet arbitrarisht nga prona e vet. Në interes publik, në bazë të ligjit, pronësia mund të ekspropriohehet, me kompensim adekuat dhe të menjëhershëm.

4. Për mosmarrëveshjet lidhur me ekspropriimin, vendos gjykata kompetente.

5. Prona intelektuale mbrohet me ligj.

Neni 47 [E Drejta e Arsimit]

1. Secili gëzon të drejtën e shkollimit themelor pa pagesë. Shkollimi i detyrueshëm përcaktohet me ligj dhe financohet nga fondet publike.

2. Institucionet publike do të sigurojnë për secilin person mundësi të barabarta për t'u arsimuar, sipas aftësive dhe nevojave të veçanta të tij/saj.

Neni 48 [Liria e Artit dhe e Shkencës]

1. Liria e krijimtarisë artistike dhe shkencore është e garantuar.

2. Liria akademike është e garantuar.

Neni 49 [E Drejta e Punës dhe Ushtrimit të Profesionit]

1. E drejta e punës garantohet.
2. Secili është i lirë të zgjedhë profesionin dhe vendin e punës.

Neni 50 [Të Drejtat e Fëmijës]

1. Fëmijët gëzojnë të drejtën e mbrojtjes dhe të kujdesit të domosdoshëm për mirëqenien e tyre.
2. Fëmijët e lindur jashtë martesë, kanë të drejta të barabarta me të lindurit në martesë.
3. Secili fëmijë gëzon të drejtën të jetë i mbrojtur nga dhuna, keqtrajtimi dhe eksploatimi.
4. Të gjitha veprimet që kanë të bëjnë me fëmijët, të ndërmarra qoftë nga institucionet e pushtetit publik, qoftë nga institucionet private, do të jenë në interesin më të mirë të fëmijëve.
5. Secili fëmijë gëzon të drejtën për raporte të rregullta personale dhe kontakte të drejtpërdrejta me prindërit e vet, përveç nëse institucioni kompetent përcakton se një gjë e tillë do të ishte në kundërshtim me interesat më të mira të fëmijës.

Neni 51 [Mbrojtja Shëndetësore dhe Sociale]

1. Kujdesi shëndetësor dhe sigurimi social rregullohen me ligj.
2. Sigurimi social themelor, që ka të bëjë me papunësinë, sëmundjen, aftësitë e kufizuara fizike a mendore dhe moshën e shtyrë, do të rregullohet me ligj.

Neni 52 [Përgjegjësia për Mjedisin Jetësor]

1. Natyra dhe biodiversiteti, mjedisi jetësor dhe trashëgimia kombëtare, janë përgjegjësi për secilin.
2. Institucionet e pushtetit publik angazhohen për t'i garantuar secilit mundësinë që të ndikojë në vendimet që kanë të bëjnë me mjedisin jetësor ku ajo/ai jeton.
3. Ndikimi në mjedis do të merret parasysh nga institucionet publike në procesin e marrjes së vendimeve.

Neni 53 [Interpretimi i Dispozitave për të Drejtat të Njeriut]

Të drejtat njeriut dhe liritë themelore të garantuara me këtë Kushtetutë, interpretohen në harmoni me të drejtën precedentale të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, dhe të organeve të tjera ndërkombëtare, që mbikëqyrin zbatimin e të drejtave të njeriut, të garantuara ndërkombëtarisht.

Neni 54 [Mbrojtja Gjyqësore e të Drejtave]

Kushdo gëzon të drejtën e mbrojtjes gjyqësore në rast të shkeljes ose mohimit të ndonjë të drejte të garantuar me këtë Kushtetutë ose me ligj, si dhe të drejtën në mjete efektive ligjore nëse konstatohet se një e drejtë e tillë është shkelur.

Neni 55 [Kufizimi i Lirive dhe të Drejtave Themelore]

1. Të drejtat dhe liritë e garantuara me këtë Kushtetutë, mund të kufizohen vetëm me ligj.
2. Të drejtat dhe liritë themelore të garantuara me këtë Kushtetutë, mund të kufizohen vetëm deri në atë masë sa është e domosdoshme që, në një shoqëri të hapur dhe demokratike, të përmbushet qëllimi për të cilin është lejuar kufizimi.
3. Kufizimet e të drejtave dhe lirive të garantuara, nuk mund të bëhen për qëllime të tjera, përveç atyre për të cilat janë përcaktuar.
4. Me rastin e kufizimit të të drejtave të njeriut dhe interpretimit të këtyre kufizimeve, të gjitha institucionet e pushtetit publik, dhe sidomos gjykatat, e kanë për detyrë t'i kushtojnë kujdes esencës së të drejtës që kufizohet, rëndësisë së qëllimit të kufizimit, natyrës dhe vëllimit të kufizimit, raportit midis kufizimit dhe qëllimit që synohet të arrihet, si dhe të shqyrtojnë mundësinë e realizimit të atij qëllimi me kufizim më të vogël.
5. Kufizimi i lirive dhe të drejtave të garantuara, nuk bën të mohojë kurrsesi esencën e së drejtës së garantuar.

Neni 56 [Liritë dhe të Drejtat Themelore në Gjendjen e Jashtëzakonshme]

Të drejtat dhe liritë themelore që mbrohen me Kushtetutë, mund të kufizohen vetëm gjatë Gjendjes së Jashtëzakonshme dhe vetëm deri në masën sa është e domosdoshme, siç është parashikuar me këtë Kushtetutë dhe me standardet ndërkombëtare.

Kapitulli III Të Drejtat e Komuniteteve dhe Pjesëtarëve të tyre

Neni 57 [Parimet e Përgjithshme]

1. Banorët që i përkasin një grupi të njëjtë kombëtar apo etnik, gjuhësor apo fetar, tradicionalisht të pranishëm në territorin e Republikës së Kosovës (Komunitetet), do të kenë të drejta të posaçme, të parashikuara me këtë Kushtetutë, krahas të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, të parashikuara në Kapitullin II të kësaj Kushtetute.
2. Çdo pjesëtar i komunitetit do të ketë të drejtën që të zgjedhë lirisht nëse do të trajtohet apo të mos trajtohet si pjesëtar i komunitetit dhe nga kjo zgjedhje ose nga ushtrimi i të drejtave që ndërliidhen me këtë zgjedhje, nuk do të rezultojë asnjë diskriminim.
3. Pjesëtarët e komuniteteve do të kenë të drejtë që të shprehin, të avancojnë dhe të zhvillojnë lirisht identitetin dhe atributet e tyre si komunitet.
4. Ushtrimi i këtyre të drejtave do të bartë me vete detyrimet dhe përgjegjësitë për të vepruar në pajtim me ligjin e Republikës së Kosovës, dhe nuk do të shkelë të drejtat e të tjerëve.

Neni 58 [Përgjegjësitë e Shtetit]

1. Republika e Kosovës siguron kushtet e duhura, të cilat u mundësojnë komuniteteve dhe pjesëtarëve të tyre që të ruajnë, të mbrojnë dhe të zhvillojnë identitetin e tyre. Qeveria do të përkrahë veçanërisht iniciativat kulturore të komuniteteve dhe pjesëtarëve të tyre, përfshirë këtu edhe nëpërmjet ndihmës financiare.
2. Republika e Kosovës do të promovojë frymën e tolerancës, dialogut, dhe do të mbështesë pajtimin ndërmjet komuniteteve e do të respektojë standardet e parashikuara me Konventën Kornizë të Këshillit të Evropës për Mbrojtjen e Pakicave Kombëtare dhe me Kartën Evropiane për Gjuhët Rajonale apo të Pakicave.
3. Republika e Kosovës do të marrë të gjitha masat e nevojshme për të mbrojtur personat të cilët mund t'u nënshtrohen kërcënimeve apo veprimeve diskriminuuese, armiqësisë a dhunës, si rrjedhojë e identitetit të tyre kombëtar, etnik, kulturor, gjuhësor apo fetar.
4. Republika e Kosovës, sipas nevojës, do të miratojë masa adekuate për të promovuar një barazi të plotë dhe efektive ndërmjet pjesëtarëve të komuniteteve në të gjitha fushat e jetës ekonomike, shoqërore, politike dhe kulturore. Masat e tilla nuk do të konsiderohen të jenë vepër e diskriminimit.
5. Republika e Kosovës do të promovojë ruajtjen e trashëgimisë fetare dhe kulturore të të gjitha komuniteteve, si pjesë përbërëse e trashëgimisë së Kosovës. Republika e Kosovës do të ketë një detyrë të posaçme për të siguruar mbrojtjen efektive të tërësisë së objekteve dhe monumenteve të rëndësishme kulturore dhe fetare për komunitetet.

6. Republika e Kosovës ndërmer veprime efektive kundër të gjithë atyre që pengojnë gëzimin e të drejtave të pjesëtarëve të komuniteteve. Republika e Kosovës do të përmbahet nga politikat apo praktikat që kanë për qëllim asimilimin, kundër vullnetit të tyre, të personave që u përkasin komuniteteve, dhe do t'i mbrojë ata persona nga çfarëdo veprimi që ka për qëllim një asimilim të tillë.

7. Republika e Kosovës siguron, në baza jodiskriminuese, që të gjitha komunitetet dhe pjesëtarët e tyre të mund të ushtrjnë të drejtat e tyre, të specifikuar me këtë Kushtetutë.

Neni 59 [Të Drejtat e Komuniteteve dhe Pjesëtarëve të Tyre]

Pjesëtarët e komuniteteve kanë të drejtë që, në mënyrë individuale apo si komunitet:

- (1) të shprehin, mbajnë dhe zhvillojnë kulturën e tyre dhe të ruajnë elementet thelbësore të identitetit të tyre, përkatësisht fenë, gjuhën, traditat dhe kulturën e tyre;
- (2) të marrin arsimim publik në të gjitha nivelet, në njërën nga gjuhët zyrtare të Republikës së Kosovës, sipas zgjidhjes së tyre;
- (3) të marrin arsimim publik parafillor, fillor dhe të mesëm, në gjuhën e tyre, deri në masën e parashikuar me ligj, ku pragu për themelimin e paraleleve a shkollave të veçanta për këtë qëllim, do të jetë më i ulët sesa ai që parashikohet rëndom për institucionet arsimore;
- (4) të themelojnë dhe të menaxhojnë institucionet private të arsimit dhe trajnimit, për të cilat mund të jepet ndihma financiare publike, në pajtim me ligjin dhe standardet ndërkombëtare;
- (5) të përdorin gjuhën dhe alfabetin e tyre lirisht në jetën private dhe publike;
- (6) të përdorin gjuhën dhe alfabetin e tyre në marrëdhëniet e tyre me autoritetet komunale apo me zyrat lokale të autoriteteve qendrore në fushat në të cilat ata përfaqësojnë një pjesë të mjaftueshme të popullatës, në pajtim me ligjin. Shpenzimet e bëra për interpretuesit apo përkthyesit, do të mbulohen nga autoritetet kompetente;
- (7) të përdorin dhe të shfaqin simbolet e komunitetit, në pajtim me ligjin dhe standardet ndërkombëtare;
- (8) të regjistrojnë emrat personal në formën e tyre origjinale dhe në shkrimin e gjuhës së tyre, si dhe emrat e tyre t'i kthejnë në formën origjinale, nëse u janë ndryshuar me dhunë;
- (9) të kenë emërtime lokale, emërtime të rrugëve dhe tregues të tjerë topografikë, që pasqyrojnë dhe janë të ndjeshëm ndaj karakterit shumetnik dhe shumëgjuhësor të zonës përkatëse;

(10) të kenë qasje të garantuar dhe përfaqësim të posaçëm në mediet transmetuese publike si dhe programet në gjuhën e tyre, në pajtim me ligjin dhe standardet ndërkombëtare;

(11) të krijojnë dhe të përdorin mediet e tyre vetjake, përfshirë këtu ofrimin e informacioneve në gjuhën e tyre, ndër të tjera, përmes gazetave ditore e shërbimeve kabllore, dhe përdorimin e një numri të rezervuar të frekuencave për mediet elektronike, në pajtim me ligjin dhe standardet ndërkombëtare. Republika e Kosovës do të marrë të gjitha masat e nevojshme për sigurimin e një plani ndërkombëtar të frekuencave, për t'i mundësuar komunitetit serb në Kosovë qasje në një kanal televiziv të pavarur, të licencuar në gjuhën serbe, në mbarë Republikën e Kosovës;

(12) të gëzojnë kontakte të papenguara në mes tyre përbrenda Republikës së Kosovës, dhe të themelojnë e të mbajnë kontakte të lira dhe paqësore me personat në cilindo shtet, sidomos me ata që kanë të përbashkët identitetin etnik, kulturor, gjuhësor a fetar, apo trashëgiminë e përbashkët kulturore, në pajtim me ligjin dhe standardet ndërkombëtare;

(13) të gëzojnë kontakte të papenguara me dhe të marrin pjesë, pa diskriminim, në aktivitetet e organizatave joqeveritare lokale, rajonale dhe ndërkombëtare;

(14) të themelojnë shoqata për kulturë, art, shkencë dhe arsim, si dhe shoqata të studiuësve e shoqata të tjera për shprehjen, avancimin dhe zhvillimin e identitetit të tyre;

Neni 60 [Këshilli Konsultativ për Komunitete]

1. Një Këshill Konsultativ për Komunitete do të veprojë në kuadër të Presidentit të Republikës së Kosovës, ku do të përfaqësohen të gjitha komunitetet.

2. Këshilli Konsultativ për Komunitete përbëhet, përveç të tjerësh, nga përfaqësues të asociacioneve të komuniteteve.

3. Mandati i Këshillit Konsultativ për Komunitete do të përfshijë:

(1) ofrimin e një mekanizmi për shkëmbimin e rregullt ndërmjet komuniteteve dhe Qeverisë së Kosovës;

(2) mundësinë e komuniteteve për të komentuar në një fazë të hershme iniciativat legjislative dhe politike, të cilat mund të përgatiten nga Qeveria, për të sugjeruar iniciativa të tilla dhe për të kërkuar që pikëpamjet e tyre të përfshihen në projektet dhe programet përkatëse;

(3) çdo përgjegjësi a funksion tjetër, në pajtim me ligjin.

Neni 61 [Përfaqësimi në Punësim në Institucionet Publike]

Komunitetet dhe pjesëtarët e tyre do të kenë të drejtë për përfaqësim të barabartë në punësim në organet publike dhe ndërmarrjet publike në të gjitha nivelet, përfshirë këtu veçanërisht shërbimin policor në zonat e banuara me komunitetin përkatës, duke respektuar në të njëjtën kohë rregullat që kanë të bëjnë me kompetencën dhe integritetin e qeverisjes së administratës publike.

Neni 62 [Përfaqësimi në Organet e Pushtetit Lokal]

1. Në komunat në të cilat së paku dhjetë për qind (10%) të banorëve u përkasin komuniteteve, të cilat në ato komuna nuk janë në shumicë, posti i zëvendëskryetarit për komunitete të kuvendit të komunës do të rezervohet për një përfaqësues nga radhët e këtyre komuniteteve.

2. Postin e zëvendëskryetarit do ta mbajë kandidati që i përket popullatës joshumicë që ka marrë shumicën e votave në listën e hapur të kandidatëve për zgjedhje për kuvendin e komunës.

3. Zëvendëskryetari për komunitetet, do të promovojë dialog në mes komuniteteve dhe do të shërbejë si pikë formale e kontaktit për adresimin e brengave dhe interesave të komuniteteve joshumicë në takimet e kuvendit të komunës dhe në punët e tij/saj. Zëvendëskryetari gjithashtu do të jetë përgjegjës për shqyrtimin e ankesave që parashtrihen nga komunitetet apo pjesëtarët e tyre, se aktet a vendimet e kuvendit të komunës shkelin të drejtat e tyre të garantuara me Kushtetutë. Zëvendëskryetari këto çështje do t'ia referojë kuvendit të komunës, për rishqyrtimin e aktit a të vendimit të marrë.

4. Në rast se kuvendi i komunës vendos që të mos rishqyrtojë aktin a vendimin e vet, ose nëse zëvendëskryetari vlerëson se, edhe pas rishqyrtimit rezultati përbën shkelje të të drejtave të garantuara me Kushtetutë, ajo/ai mund të parashtrijë çështjen drejtpërdrejt në Gjykatën Kushtetuese, e cila mund të vendosë nëse do të pranojë ta shqyrtojë rastin përkatës.

5. Në këto komuna përfaqësimi në organin ekzekutiv për komunitetet joshumicë në Republikën e Kosovës është i garantuar.

Kapitulli IV Kuvendi i Republikës së Kosovës

Neni 63 [Parimet e Përgjithshme]

Kuvendi është institucioni më i lartë kushtetues i zgjedhur drejtpërdrejt nga populli dhe që përfaqëson popullin e Republikës së Kosovës.

Neni 64 [Struktura e Kuvendit]

1. Kuvendi ka njëqind e njëzet (120) anëtarë të zgjedhur me votim të fshehtë bazuar në listat e hapura. Vendet në Kuvend ndahen midis të gjitha partive, koalicioneve, nismave qytetare dhe kandidatëve të pavarur, në përpjesëtim me numrin e votave të vlefshme, të fituara prej tyre, në zgjedhjet për Kuvendin.

2. Në kuadër të kësaj ndarjeje, njëzet (20) prej njëqind e njëzet (120) vendeve janë të garantuara për përfaqësimin e komuniteteve që nuk janë shumicë në Kosovës, si vijon:

(1) partitë, koalicionet, nismat qytetare dhe kandidatët e pavarur, të cilët janë deklaruar se përfaqësojnë komunitetin serb, do të kenë numrin e ulëseve në Kuvend të fituar në zgjedhjet e hapura, me minimumin dhjetë (10) ulëse të garantuara, në rast se numri i ulëseve të fituara është më i vogël se dhjetë (10);

(2) partitë, koalicionet, nismat qytetare dhe kandidatët e pavarur, të cilët janë deklaruar se përfaqësojnë komunitetet e tjera, në Kuvend do të kenë numrin e ulëseve të fituara në zgjedhjet e hapura me minimumin e ulëseve të garantuara si në vijim: komuniteti Rom një (1) ulëse; komuniteti Ashkali një (1) ulëse; komuniteti Egjiptian një (1) ulëse; dhe një (1) ulëse shtesë do t'i jepet komunitetit Rom, Ashkali, apo Egjiptian, që ka numrin më të madh të votave të përgjithshme; komuniteti Boshnjak tri (3) ulëse, komuniteti Turk dy (2) ulëse dhe komuniteti Goran një (1) ulëse, nëse numri i ulëseve të fituara nga secili komunitet është më i vogël se numri i ulëseve të garantuara.

Neni 65 [Kompetencat e Kuvendit]

Kuvendi i Republikës së Kosovës:

(1) miraton ligje, rezoluta dhe akte të tjera të përgjithshme;

(2) vendos të ndryshojë Kushtetutën me dy të tretat (2/3) e votave të të gjithë anëtarëve të tij, përfshirë dy të tretat (2/3) e të gjithë anëtarëve që mbajnë vendet e rezervuara dhe të garantuara për përfaqësuesit e komuniteteve që nuk janë shumicë në Kosovë;

(3) shpall referendum, në pajtim me ligjin;

- (4) ratifikon traktatet ndërkombëtare;
- (5) miraton Buxhetin e Republikës së Kosovës;
- (6) zgjedh dhe shkarkon Kryetarin dhe nënkryetarët e Kuvendit;
- (7) zgjedh dhe mund të shkarkojë Presidentin e Republikës së Kosovës;
- (8) zgjedh Qeverinë dhe shpreh mosbesimin ndaj saj;
- (9) mbikëqyr punën e Qeverisë dhe të institucioneve të tjera publike, të cilat, në bazë të Kushtetutës dhe ligjeve, i raportojnë Kuvendit;
- (10) zgjedh anëtarët e Këshillit Gjyqësor të Kosovës dhe të Këshillit Prokurorial të Kosovës, në pajtim me këtë Kushtetutë;
- (11) propozon gjyqtarët e Gjykatës Kushtetuese;
- (12) mbikëqyr politikën e jashtme dhe të sigurisë;
- (13) jep pëlqimin për dekretin e Presidentit mbi shpalljen e Gjendjes së Jashtëzakonshme;
- (14) vendos lidhur me çështjet me interes të përgjithshëm, të përcaktuara me ligj;

Neni 66 [Zgjedhja dhe Mandati]

1. Kuvendi i Kosovës zgjidhet në mandatin katërvjeçar, duke filluar nga dita e seancës konstituive, e cila mbahet brenda tridhjetë (30) ditësh nga dita e shpalljes zyrtare të rezultateve të zgjedhjeve.
2. Zgjedhjet e rregullta për Kuvend mbahen më së voni tridhjetë (30) ditë para përfundimit të mandatit, kurse në raste të shpërndarjes së Kuvendit, jo më vonë se dyzet e pesë (45) ditë pas shpërndarjes.
3. Presidenti i Republikës së Kosovës do të thërrasë seancën e parë të Kuvendit. Në rast se Presidenti i Republikës së Kosovës nuk është në gjendje të thërrasë seancën e parë, Kuvendi do të mblidhet pa pjesëmarrjen e Presidentit.
4. Mandati i Kuvendit të Kosovës mund të vazhdohet vetëm në raste të Gjendjes së Jashtëzakonshme për mbrojtje nga agresioni ose në rast të rrezikut ndaj rendit kushtetues ose sigurisë publike të Republikës së Kosovës, dhe vetëm për atë sa zgjat Gjendja e Jashtëzakonshme, siç është e rregulluar me këtë Kushtetutë.
5. Kushtet, zonat dhe procedurat zgjedhore, përcaktohen me ligj.

Neni 67 [Zgjedhja e Kryetarit dhe Nënkyetarëve]

1. Kuvendi i Kosovës nga radhët e veta zgjedh Kryetarin dhe pesë (5) nënkryetarë.
2. Kryetari i Kuvendit propozohet nga grupi më i madh parlamentar dhe zgjedhet me shumicën e votave të të gjithë deputetëve të Kuvendit.
3. Tre (3) nënkryetarët të propozuar nga tri grupet më të mëdha parlamentare, zgjidhen me shumicën e votave të të gjithë deputetëve të Kuvendit.
4. Dy (2) nënkryetarë përfaqësojnë komunitetet jo shumicë në Kuvend dhe ata zgjidhen me shumicën e votave të të gjithë deputetëve. Njëri nënkryetar do të jetë nga radhët e anëtarëve të Kuvendit që mbajnë vendet të rezervuara apo të garantuara të komunitetit Serb, dhe tjetri nënkryetar nga radhët e anëtarëve të Kuvendit që mbajnë vende të rezervuara apo të garantuara nga komunitetet tjera joshumicë.
5. Kryetari dhe nënkryetarët e Kuvendit shkarkohen me votën e shumicës prej dy të tretave (2/3) të numrit të përgjithshëm të deputetëve.
6. Kryetari dhe nënkryetarët formojnë Kryesinë e Kuvendit. Kryesia është përgjegjëse për funksionimin administrativ të Kuvendit në mënyrën e përcaktuar me rregulloren e punës të Kuvendit.
7. Kryetari i Kuvendit:
 - (1) përfaqëson Kuvendin;
 - (2) përcakton rendin e ditës, thërret dhe kryeson seancat;
 - (3) nënshkruan aktet e miratuara nga Kuvendi;
 - (4) ushtron edhe funksione të tjera, në bazë të kësaj Kushtetute dhe rregullores së punës të Kuvendit;
8. Në rast mungese ose pamundësie për të ushtruar funksionin, Kryetarin e Kuvendit e zëvendëson njëri nga nënkryetarët.

Neni 68 [Seancat]

1. Mbledhjet e Kuvendit të Kosovës janë publike.
2. Mbledhjet e Kuvendit të Kosovës mund të jenë të mbyllura me kërkesën e Presidentit të Republikës së Kosovës, të Kryeministrit ose të një të tretës (1/3) së deputetëve, në rastet e përcaktuara me Rregulloren e Punës të Kuvendit. Vendimi merret në mënyrë të hapur e

transparente dhe kërkon votën e dy të tretave (2/3) të deputetëve të Kuvendit të pranishëm dhe që votojnë.

Neni 69 [Orari i Seancave dhe Kuorumi]

1. Kuvendi i Kosovës punimet vjetore i zhvillon në dy sesione.
2. Sesioni pranveror fillon të hënën e tretë të muajit janar, kurse sesioni vjeshtor fillon të hënën e dytë të muajit shtator.
3. Kuvendi ka kuorum kur janë të pranishëm më shumë se gjysma e të gjithë deputetëve të Kuvendit.
4. Kuvendi i Kosovës mbledhet në seancë të jashtëzakonshme me kërkesë të Presidentit të Republikës, të Kryeministrit ose të një të tretës (1/3) së deputetëve të tij.

Neni 70 [Mandati i Deputetëve]

1. Deputetët janë përfaqësues të popullit dhe nuk i nënshtrohen asnjë mandati detyrues.
2. Mandati i deputetit të Kuvendit të Kosovës fillon ditën e certifikimit të rezultatit të zgjedhjes.
3. Mandati i deputetit mbaron ose bëhet i pavlefshëm, nëse:
 - (1) nuk bën betimin;
 - (2) jep dorëheqjen;
 - (3) emërohet anëtar i Qeverisë së Kosovës;
 - (4) përfundon mandati i Kuvendit;
 - (5) mungon gjashtë (6) muaj rresht në seancat e Kuvendit. Në raste të veçanta, Kuvendi i Kosovës mund të vendosë ndryshe.
 - (6) dënohet me vendim gjyqësor të formës së prerë për vepër penale të ndëshkueshme, me pesë (5) vjet e më shumë burgim;
 - (7) ai/ajo vdes;
4. Vendet e lira të deputetëve në Kuvend, plotësohen menjëherë, në pajtim me këtë Kushtetutë dhe me ligjin.

Neni 71 [Kualifikimet dhe Barazia Gjinore]

1. Çdo qytetar i Republikës së Kosovës i cili është tetëmbëdhjetë (18) vjeç ose më i madh dhe përmbush kriteret ligjore, mund të jetë kandidat për deputet.
2. Përbërja e Kuvendit të Kosovës do të respektojë parimet e barazisë gjinore të cilat janë të pranuar në përputhje me parimet ndërkombëtare.

Neni 72 [Papajtueshmëria]

Deputeti i Kuvendit të Kosovës nuk mund të mbajë ndonjë post ekzekutiv në administratën publike ose në ndonjë ndërmarrje në pronësi publike, dhe as të ushtrojë ndonjë funksion tjetër ekzekutiv, sikurse është përcaktuar me ligj.

Neni 73 [Pamundësia e Kandidimit]

1. Nuk mund të kandidohen dhe as të zgjidhen deputetë të Kuvendit, pa hequr dorë paraprakisht nga detyra e tyre:
 - (1) gjyqtarët dhe prokurorët;
 - (2) pjesëtarët e Forcës së Sigurisë të Kosovës;
 - (3) pjesëtarët e Policisë së Kosovës;
 - (4) zyrtarët e Doganave të Kosovës;
 - (5) zyrtarët e Sigurimit të Shtetit;
 - (6) udhëheqësit e agjencive të pavarura;
 - (7) përfaqësuesit diplomatikë;
 - (8) kryetarët dhe anëtarët e Komisionit Qendror të Zgjedhjeve;
2. Nuk mund të kandidohen për deputetë personat e privuar nga zotësia ligjore për të vepruar, me vendim përfundimtar të gjykatës.
3. Kryetarët dhe zyrtarët e tjerë, të cilët mbajnë përgjegjësi ekzekutive në nivel komune, nuk mund të zgjidhen si anëtarë të Kuvendit pa hequr dorë paraprakisht nga detyra e tyre.

Neni 74 [Ushtrimi i Funkcionit]

Deputetët e Kuvendit të Kosovës ushtrojnë funksionin e tyre në interesin më të mirë të Republikës së Kosovës dhe në pajtim me këtë Kushtetutë, ligjet dhe rregullat e procedurës së Kuvendit.

Neni 75 [Imuniteti]

1. Deputetët e Kuvendit gëzojnë imunitet nga ndjekja penale, paditë civile ose shkarkimi për veprimet dhe vendimet e tyre brenda fushëveprimit të përgjegjësive të tyre si anëtarë të Kuvendit. Imuniteti nuk pengon ndjekjen penale të deputetëve të Kuvendit për veprimet e ndërmarra jashtë fushëveprimit të përgjegjësive së tyre si anëtar të Kuvendit.

2. Deputeti i Kuvendit nuk mund të arrestohet dhe as ndalohej përderisa është duke kryer detyrat e saj/tij si anëtar i Kuvendit, pa pëlqimin e shumicës së të gjithë anëtarëve të Kuvendit.

Neni 76 [Rregullorja e Punës]

Rregullat e punës së Kuvendit miratohen me dy të tretat (2/3) e votave të të gjithë anëtarëve të tij dhe përcaktojnë rregullimin e brendshëm dhe mënyrën e punës së Kuvendit.

Neni 77 [Komisionet]

1. Kuvendi i Kosovës emëron komisione të përhershme, komisione funksionale dhe komisione ad hoc, që reflektojnë përbërjen politike të Kuvendit.

2. Kuvendi, me kërkesën e një të tretës (1/3) së të gjithë anëtarëve të tij, cakton komisione për një çështje të veçantë, duke përfshirë edhe çështje hetimore.

3. Së paku një zëvendëskryesues i secilit komision parlamentar, do të jetë nga radhët e komunitetit tjetër nga ai i kryesuesit.

4. Pushtetet dhe procedurat e komisioneve përkufizohen me rregulloren e punës të Kuvendit.

Neni 78 [Komisioni për të Drejtat dhe Interesat e Komuniteteve]

1. Komisioni për të drejtat dhe interesat të komuniteteve është komision i përhershëm i Kuvendit. Ky komision përbëhet nga një e treta (1/3) e anëtarëve që përfaqësojnë grupin e deputetëve të Kuvendit, të cilët mbajnë vende të rezervuara a të garantuara për komunitetin serb, nga një e treta (1/3) e anëtarëve që përfaqësojnë grupin e deputetëve të Kuvendit, të cilët mbajnë vende të rezervuara a të garantuara për komunitetet e tjera joshumicë dhe një e treta (1/3) e anëtarëve nga komuniteti shumicë të përfaqësuar në Kuvend.

2. Me kërkesën e cilitdo anëtar të Kryesisë së Kuvendit, çdo ligj i propozuar do të dorëzohet në komisionin për të drejtat dhe interesat e komuniteteve. Komisioni, me shumicën e votave të anëtarëve të tij, do të vendosë nëse do të bëjë rekomandime në lidhje me ligjin e propozuar brenda dy javësh.
3. Për të siguruar që të drejtat dhe interesat e komuniteteve janë adresuar si duhet, Komisioni mund t'i bëjë rekomandime komisionit tjetër përkatës ose Kuvendit.
4. Komisioni, me iniciativën e vet, mund të propozojë ligje dhe masa të tilla të tjera brenda përgjegjësi të Kuvendit, të cilat i konsideron se janë të duhura për të adresuar interesat e komuniteteve. Anëtarët e Komisionit mund të japin mendime individuale.
5. Një çështje mund t'i referohet komisionit për mendim këshillimor nga Kryesia e Kuvendit, një komisioni tjetër, apo një grupi të përbërë nga të paktën dhjetë (10) anëtarë të Kuvendit.

Neni 79 [Iniciativa Legjislative]

Iniciativën për të propozuar ligje, mund ta marrë Presidenti i Republikës së Kosovës nga fushëveprimtaria e tij/saj, Qeveria, deputetët e Kuvendit, ose më së paku dhjetëmijë qytetarë, sipas mënyrës së përcaktuar me ligj.

Neni 80 [Miratimi i Ligjeve]

1. Ligjet, vendimet dhe aktet tjera miratohen nga Kuvendi me shumicën e votave të deputetëve të pranishëm dhe që votojnë, përveç kur është ndryshe e përcaktuar me Kushtetutë.
2. Ligji i miratuar nga Kuvendi nënshkruhet nga Kryetari i Kuvendit të Kosovës dhe shpallet nga Presidenti i Republikës së Kosovës, pasi ta ketë nënshkruar brenda tetë (8) ditësh pasi të ketë marrë ligjin.
3. Nëse Presidenti i Republikës e kthen ligjin në Kuvend, ajo/ai duhet të theksojë arsyet e kthimit të ligjit. Presidenti i Republikës së Kosovës të drejtën e kthimit të një ligji në Kuvend, mund ta ushtrojë vetëm një herë.
4. Kuvendi, me shumicën e votave të të gjithë deputetëve, vendos për miratimin e ligjit të rikthyer nga Presidenti i Republikës, dhe ligji përkatës konsiderohet i shpallur.
5. Nëse Presidenti i Republikës së Kosovës, brenda tetë (8) ditësh pas marrjes së ligjit, nuk merr asnjë vendim për shpalljen ose kthimin e tij, ligji konsiderohet i shpallur, pa nënshkrimin e tij/saj dhe publikohet në Gazetën Zyrtare.
6. Ligji hyn në fuqi pesëmbëdhjetë (15) ditë pas publikimit në Gazetën Zyrtare, përveç nëse, me vetë ligjin, parashikohet ndryshe.

Neni 81 [Legjislacioni me Interes Vital]

1. Ligjet e paraqitura në vijim, për miratimin, ndryshimin apo shfuqizimin e tyre, kërkojnë votën e shumicës së anëtarëve të Kuvendit të cilët janë të pranishëm dhe që votojnë, edhe të shumicës së anëtarëve të Kuvendit që janë të pranishëm dhe që votojnë, të cilët mbajnë ulëse të rezervuara ose të garantuara për përfaqësuesit e Komuniteteve të cilat nuk janë shumicë:

(1) ligjet të cilat ndryshojnë kufijtë e komunave, themelojnë apo shuajnë komuna, përkufizojnë shtrirjen e pushteteve të komunave dhe pjesëmarrjen e tyre në marrëdhëniet ndërkomunale dhe tejkufitare;

(2) ligjet të cilat implemetojnë të drejtat e komuniteteve dhe pjesëtarëve të tyre, përveç atyre të përcaktuara me Kushtetutë;

(3) ligji për përdorimin e gjuhëve;

(4) ligji për zgjedhjet lokale;

(5) ligji për mbrojtjen e trashëgimisë kulturore;

(6) ligji për liritë fetare ose për marrëveshjet me komunitetet fetare;

(7) ligji për arsimin;

(8) ligji për përdorimin e simboleve, përfshirë simbolet e komuniteteve dhe për festat publike;

2. Asnjëri nga ligjet me interes vital, nuk mund t'i nënshtrohet Referendumit.

Neni 82 [Shpërndarja e Kuvendit]

1. Kuvendi shpërndahet në këto raste:

(1) kur brenda afatit prej gjashtëdhjetë (60) ditësh nga dita e caktimit të mandatarit nga Presidenti i Republikës së Kosovës, nuk mund të formohet Qeveria;

(2) kur për shpërndarjen e Kuvendit votojnë dy të tretat (2/3) e të gjithë deputetëve, shpërndarja bëhet me dekret të Presidentit të Republiës së Kosovës;

(3) kur brenda afatit prej gjashtëdhjetë (60) ditësh nga dita e fillimit të procedurës së zgjedhjes, nuk zgjidhet Presidenti i Republikës së Kosovës;

2. Kuvendi mund të shpërndahet nga Presidenti i Republikës së Kosovës, pas votimit të suksesshëm të mosbesimit të Qeverisë.

Kapitulli V Presidenti i Republikës së Kosovës

Neni 83 [Statusi i Presidentit]

Presidenti përfaqëson unitetin e popullit të Republikë së Kosovës dhe është kreu i shtetit.

Neni 84 [Kompetencat e Presidentit]

Presidenti i Republikës së Kosovës:

- (1) përfaqëson Republikën e Kosovës në vend dhe jashtë saj;
- (2) garanton funksionimin kushtetues të institucioneve të përcaktuara me këtë Kushtetutë;
- (3) shpall zgjedhjet për Kuvendin e Kosovës dhe thërret mbledhjen e parë;
- (4) nxjerr dekrete, në përputhje me kompetencat e veta kushtetuese;
- (5) ka të drejtën e kthimit për rishqyrtim të ligjeve të miratuara, nëse konsideron se janë të dëmshme për interesat legjitime të Republikës së Kosovës ose të një a më shumë komuniteteve të saj. Të drejtën e rikthimit të një ligji mund ta shfrytëzojë vetëm një herë;
- (6) propozon amendamente për këtë Kushtetutë;
- (7) mund të referojë çështje kushtetuese në Gjykatën Kushtetuese;
- (8) udhëheq politikën e jashtme të vendit, në këshillim me Kryeministrin;
- (9) pranon letrat kredenciale të shefave të misioneve diplomatike të akredituar në Kosovë;
- (10) është Komandant Suprem i Forcave të Sigurisë të Kosovës;
- (11) udhëheq Këshillin Konsultativ për Komunitete;
- (12) cakton mandatarin për formimin e Qeverisë, pas propozimit të partisë politike ose të koalicionit, që përbën shumicën e Kuvendit;
- (13) me propozimin e Këshillit Gjyqësor të Kosovës, emëron dhe shkarkon Kryetarin e Gjykatës Supreme të Kosovës;
- (14) me propozimin e Këshillit Gjyqësor të Kosovës, emëron dhe shkarkon gjyqtarët e Republikës së Kosovës;

- (15) me propozimin e Këshillit Prokuroial të Kosovës, emëron dhe shkarkon Kryeprokurorin e Shtetit të Republikës së Kosovës;
- (16) me propozimin të Këshillit Prokurorial të Kosovës, emëron dhe shkarkon prokurorët e Republikës së Kosovës;
- (17) me propozimin e Kuvendit, emëron gjyqtarët për Gjykatën Kushtetuese;
- (18) emëron Komandantin e Forcave të Sigurisë të Kosovës, pas rekomandimit të Qeverisë;
- (19) në bashkëpunim me Kryeministrin, emëron Drejtorin, Zëvendësdrejtorin dhe Inspektorin e Përgjithshëm të Agjencisë së Kosovës për Intelejencë;
- (20) në konsultim me Qeverinë, vendos për shpalljen e Gjendjes së Jashtëzakonshme;
- (21) mund të kërkojë mbledhje të Këshillit të Sigurisë të Kosovës dhe i kryeson ato në kohën e Gjendjes së Jashtëzakonshme;
- (22) në bazë të konsultimit me Kryeministrin, vendos për formimin e misioneve diplomatike e konsullare të Republikës së Kosovës;
- (23) me propozimin e Qeverisë, emëron dhe shkarkon shefat e misioneve diplomatike të Republikës së Kosovës;
- (24) emëron Kryetarin e Komisionit Qendror të Zgjedhjeve;
- (25) emëron Guvernatorin e Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës i cili do të shërbejë si Drejtor Menaxhues dhe emëron anëtarët e tjerë të Bordit të Bankës;
- (26) jep medalje, mirënjohje dhe çmime, në pajtim me ligjin;
- (27) shpall falje individuale, në pajtim me ligjin;
- (28) një herë në vit i drejtohet Kuvendit të Kosovës përkitazi me fushëveprimtarinë e tij/saj;

Neni 85 [Kualifikimi për Zgjedhjen e Presidentit]

President i Republikës së Kosovës mund të zgjidhet çdo shtetas i Republikës së Kosovës, i cili i plotëson kushtet për t'u bërë deputet në Kuvendin e Kosovës.

Neni 86 [Zgjedhja e Presidentit]

1. Presidenti i Republikës së Kosovës zgjedhet nga Kuvendi, me votim të fshehtë.
2. Zgjedhja e Presidentit të Republikës së Kosovës duhet të bëhet jo më vonë se tridhjetë (30) ditë para përfundimit të mandatit të Presidentit aktual.
3. Secili shtetas i Republikës së Kosovës mund të nominohet si kandidatë për President të Republikës së Kosovës, nëse ajo/ai siguron nënshkrimet e të paktën tridhjetë (30) deputetëve të Kuvendit të Kosovës. Deputetët e Kuvendit mund të nënshkruajnë vetëm për një kandidatë për President të Republikës së Kosovës.
4. Zgjedhja e Presidentit bëhet me dy të tretat (2/3) e votave të të gjithë deputetëve të Kuvendit.
5. Kur asnjëri kandidat nuk merr shumicën prej dy të tretave (2/3) në dy votimet e para, organizohet votimi i tretë në mes të dy kandidatëve të cilët kanë marrë numrin më të lartë të votave në votimin e dytë dhe kandidati që merr shumicën e votave të deputetëve të pranishëm dhe që votojnë, zgjedhet President i Republikës së Kosovës.
6. Kur në votimin e tretë, asnjëri kandidat nuk zgjidhet President i Republikës së Kosovës, shpërndahet Kuvendi dhe shpallen zgjedhjet e reja, të cilat duhet të mbahen brenda dyzet e pesë (45) ditësh.

Neni 87 [Mandati dhe Betimi]

1. Presidenti i Republikës së Kosovës fillon mandatin pasi të ketë dhënë betimin para Kuvendit të Kosovës.
2. Mandati i Presidentit është pesë (5) vjet.
3. Pas përfundimit të mandatit të parë, Presidenti mund të rizgjidhet vetëm edhe një herë.

Neni 88 [Papajtueshmëria]

1. Presidenti nuk mund të ushtrojë asnjë detyrë tjetër publike.
2. Pas zgjedhjes, Presidenti nuk mund të ushtrojë asnjë funksion në parti politike.

Neni 89 [Imuniteti]

Presidenti i Republikës së Kosovës gëzon imunitet nga ndjekja penale, paditë civile ose shkarkimi për veprimet dhe vendimet brenda fushëveprimit të përgjegjësive të Presidentit të Republikës së Kosovës.

Neni 90 [Paaftësia e Përkohshme e Presidentit]

1. Në rast se Presidenti i Republikës së Kosovës përkohësisht nuk është i aftë për të përmbushur përgjegjësitë e tij/saj, ajo/ai mund t'ia kalojë vullnetarisht detyrat e postit të saj/tij, Kryetarit të Kuvendit, i cili do të jetë ushtrues i detyrës së Presidentit të Republikës së Kosovës. Urdhri i Presidentit për kalimin e përgjegjësive duhet të përmbajë veçanërisht arsyet dhe kohëzgjatjen e bartjes së përgjegjësive, nëse ka njohuri për to. Presidenti i Republikës së Kosovës do të rifillojë ushtrimin e përgjegjësive pasi të jetë në gjendje t'i ushtrojë përgjegjësitë, me ç'rast Kryetarit të Kuvendit i pushon posti i ushtruesit të detyrës së Presidentit.

2. Në rast se nuk ka ndodhur kalimi vullnetar i përgjegjësive, Kuvendi i Republikës së Kosovës, pas konsultimit me konsiliumin mjekësor, me dy të tretat (2/3) e votave të të gjithë deputetëve vendos nëse Presidenti i Republikës së Kosovës është përkohësisht i paaftë për të ushtruar përgjegjësitë e veta. Kryetari i Kuvendit të Kosovës do të shërbejë si ushtrues i detyrës së Presidentit të Republikës së Kosovës derisa ai/ajo të bëhet i aftë që të rifillojë ushtrimin e përgjegjësive të Presidentit.

3. Posti i ushtruesit të detyrës së Presidentit të Republikës së Kosovës, nuk mund të ushtrohet për një periudhë më të gjatë se gjashtë (6) muaj.

Neni 91 [Shkarkimi i Presidentit]

1. Presidenti i Republikës së Kosovës mund të shkarkohet nga Kuvendi kur ajo/ai është dënuar për kryerjen e krimit të rëndë ose kur ai/ajo nuk është e/i aftë për të ushtruar përgjegjësitë e këtij posti për shkak të paaftësisë ose sëmundjes së rëndë, ose kur Gjykata Kushtetuese ka përcaktuar se ai/ajo ka bërë shkelje të rëndë të Kushtetutës.

2. Procedura për shkarkimin e Presidentit të Republikës së Kosovës mund të iniciohet nga një e katërta (1/4) e anëtarëve të Kuvendit, të cilët do të nënshkruajnë një petition, i cili shpjegon arsyet për shkarkim. Në rast se peticioni supozon paaftësinë ose sëmundjen e rëndë, Kuvendi do të kërkojë mendimin e konsiliumit mjekësor për gjendjen shëndetësore të Presidentit. Në rast se peticioni supozon ndonjë shkelje të rëndë të Kushtetutës, peticioni duhet t'i dorëzohet menjëherë Gjykatës Kushtetuese, e cila do të vendosë për këtë çështje brenda shtatë (7) ditësh nga marrja e peticionit.

3. Kur Presidenti i Republikës së Kosovës të jetë dënuar për ndonjë krim të rëndë ose kur Kuvendi, në pajtim me këtë nen, konstaton që Presidenti nuk është i aftë të ushtrojë përgjegjësitë e saj/tij për shkak të paaftësisë ose sëmundjes së rëndë, ose kur Gjykata Kushtetuese të ketë konstatuar sa ai/ajo ka bërë shkelje të rëndë të Kushtetutës, Kuvendi mund të shkarkojë Presidentin me dy të tretat (2/3) e votave të të gjithë anëtarëve të tij.

Kapitulli VI Qeveria e Republikës së Kosovës

Neni 92 [Parimet e Përgjithshme]

1. Qeverinë e Kosovës e përbëjnë Kryeministri, Zëvendëskryeministri dhe Ministrat.
2. Qeveria e Kosovës ushtron pushtetin ekzekutiv në përputhje me Kushtetutën dhe ligjin.
3. Qeveria zbaton ligjet dhe aktet e tjera të miratuara nga Kuvendi i Kosovës brenda fushës së përgjegjësisive të parashikuara me Kushtetutë dhe me ligj.
4. Qeveria merr vendime në përputhje me këtë Kushtetutë dhe me ligje, propozon projektligje dhe amendamentimin e ligjeve ekzistuese e akteve të tjera, si dhe mund të japë mendimin rreth projektligjeve të cilat nuk janë të propozuara nga ajo.

Neni 93 [Kompetencat e Qeverisë]

Qeveria ka këto kompetenca:

- (1) propozon dhe zbaton politikën e brendshme dhe të jashtme të vendit;
- (2) promovon zhvillimin ekonomik të vendit;
- (3) propozon Kuvendit projektligje dhe akte të tjera;
- (4) merr vendime dhe nxjerr akte juridike ose rregullore, të nevojshme për zbatimin e ligjeve;
- (5) propozon Buxhetin e Republikës së Kosovës;
- (6) udhëzon dhe mbikëqyr punën e organeve të administratës;
- (7) udhëzon veprimtarinë dhe zhvillimin e shërbimeve publike;
- (8) i propozon Presidentit të Republikës së Kosovës emërimet dhe shkarkimet për shefa të misioneve diplomatike të Kosovës;
- (9) propozon amendamentimin e Kushtetutës;
- (10) mund të referojë çështje kushtetuese në Gjykatën Kushtetuese;
- (11) ushtron edhe funksione të tjera ekzekutive, të cilat nuk u janë caktuar organeve të tjera qendrore ose vendore;

Neni 94 [Kompetencat e Kryeministrit]

Kryeministri ka këto kompetenca:

- (1) përfaqëson dhe udhëheq Qeverinë;
- (2) siguron se të gjitha Ministritë veprojnë në pajtim me politikat qeveritare;
- (3) siguron zbatimin e ligjeve dhe të politikave të përcaktuara të Qeverisë;
- (4) ndërron anëtarët e Qeverisë, pa pëlqimin e Kuvendit;
- (5) kryeson Këshillin e Sigurisë së Kosovës;
- (6) emëron Komisararin e Policisë së Kosovës;
- (7) këshillohet me Presidentin e Republikës së Kosovës mbi çështjet e Inteligjencës;
- (8) në bashkëpunim me Presidentin, emëron Drejtorin, Zëvendësdrejtorin dhe Inspektorin e Përgjithshëm të Agjencisë së Kosovës për Inteligjencë;
- (9) këshillohet me Presidentin mbi zbatimin e politikës së jashtme të vendit;
- (10) kryen edhe punë të tjera, të përcaktuara me Kushtetutë dhe me ligj;

Neni 95 [Zgjedhja e Qeverisë]

1. Pas zgjedhjeve, Presidenti i Republikës së Kosovës i propozon Kuvendit kandidatin për Kryeministër, në konsultim me partinë politike ose koalicionin që ka fituar shumicën e nevojshme në Kuvend për të formuar Qeverinë.
2. Kandidati për Kryeministër, jo më vonë se pesëmbëdhjetë (15) ditë pas emërimit, paraqet përbërjen e Qeverisë para Kuvendit të Kosovës dhe kërkon miratimin nga ana e Kuvendit.
3. Qeveria konsiderohet e zgjedhur nëse merr shumicën e votave të të gjithë deputetëve të Kuvendit të Kosovës.
4. Nëse përbërja e propozuar e Qeverisë nuk merr shumicën e votave të nevojshme, Presidenti i Kosovës, në afatin brenda dhjetë (10) ditësh emëron kandidatin tjetër, sipas se njëjtës procedurë. Nëse as herën e dytë nuk zgjidhet Qeveria, atëherë Presidenti i Kosovës i shpall zgjedhjet, të cilat duhet të mbahen jo më vonë se dyzet (40) ditë nga dita e shpalljes së tyre.
5. Kur Kryeministri jep dorëheqjen ose për arsye tjera, posti i saj/tij mbetet i lirë, Qeveria bie, dhe Presidenti i Republikës së Kosovës, në konsultim me partitë politike ose koalicionin që ka fituar shumicën në Kuvend, mandaton kandidatin e ri, për të formuar Qeverinë.

Neni 96 [Ministritë dhe Përfaqësimi i Pakicave]

1. Ministritë dhe organet e tjera ekzekutive themelohen, sipas nevojës, për kryerjen e funksioneve brenda kompetencave të Qeverisë.
2. Numri i anëtarëve të Qeverisë përcaktohet me aktin e brendshëm të saj.
3. Në Qeveri do të jenë së paku një (1) Ministër nga komuniteti serb dhe një (1) Ministër nga ndonjë komunitet tjetër joshumicë i Kosovës. Nëse janë më shumë se dymbëdhjetë ministra, Qeveria do të ketë edhe një ministër të tretë, i cili përfaqëson një nga komunitetet joshumicë të Kosovës.
4. Do të jenë së paku dy (2) zëvendësministra nga komuniteti serb i Kosovës dhe dy (2) zëvendësministra nga komunitete të tjera joshumicë në Kosovë. Nëse janë më shumë se dymbëdhjetë (12) ministra, Qeveria do të ketë edhe një zëvendësministër të tretë, i cili përfaqëson komunitetin serb, dhe një (1) tjetër zëvendësministër, i cili përfaqëson një nga komunitetet e tjera joshumicë të Kosovës.
5. Zgjedhja e këtyre ministrave dhe zëvendësministrave do të vendoset pas konsultimit me partitë, me koalicionet apo grupet që përfaqësojnë komunitetet joshumicë në Kosovë. Nëse caktohen kandidatë jashtë deputetëve të Kuvendit të Kosovës, për këta ministra e zëvendësministra do të kërkohet miratimi formal i shumicës së deputetëve të Kuvendit, të cilët u përkasin partive, koalicioneve, iniciativave qytetare dhe kandidatëve të pavarur, të cilët janë deklaruar se përfaqësojnë komunitetin në fjalë.
6. Kryeministri, zëvendëskryeministrat dhe ministrat e Qeverisë mund të zgjidhen nga deputetë të Kuvendit të Kosovës ose nga persona të kualifikuar, që nuk janë deputetë të Kuvendit.
7. Kryeministri, zëvendëskryeministri dhe ministrat nuk mund të ushtrojnë funksione të tjera zyrtare, ose të punësohen tjetërkund, me orar të plotë ose me gjysmë orari.

Neni 97 [Përgjegjësia]

1. Qeveria, për punën e vet, i përgjigjet Kuvendit të Kosovës.
2. Kryeministri, zëvendëskryeministri dhe ministrat mbajnë bashkëpërgjegjësinë për vendimet që merr Qeveria, dhe përgjegjësinë individuale për vendimet që marrin nga fushat e përgjegjësive të tyre.

Neni 98 [Imuniteti]

Anëtarët e Qeverisë së Kosovës gëzojnë imunitet nga ndjekja penale, paditë civile dhe shkarkimi për veprimet dhe vendimet brenda fushëveprimit të përgjegjësive të tyre si anëtarë të Qeverisë.

Neni 99 [Procedurat]

Mënyra e punës dhe procesi i vendimmarrjes në Qeveri përcaktohet me ligj ose rregullore qeveritare.

Neni 100 [Mocioni i Votëbesimit]

1. Mocioni i mosbesimit ndaj Qeverisë mund të ngritet me propozimin e një të tretës (1/3) të të gjithë deputetëve të Kuvendit.
2. Votëbesimin e Qeverisë mund ta kërkojë Kryeministri.
3. Mocioni i mosbesimit vihet në rendin e ditë të Kuvendit, jo më vonë se pesë (5) ditë e as më herët se dy (2) ditë nga data e parashtrimit të tij.
4. Konsiderohet se mocioni i mosbesimit është pranuar, nëse për të kanë votuar shumica e të gjithë deputetëve të Kuvendit të Kosovës.
5. Kur mocioni i mosbesimit dështon, mocioni tjetër i mosbesimit nuk mund të ringritet gjatë nëntëdhjetë (90) ditëve të ardhshme.
6. Kur mocioni i mosbesimit është votuar për Qeverinë në tërësi, Qeveria konsiderohet në dorëheqje.

Neni 101 [Shërbimi Civil]

1. Përbërja e shërbimit civil do të pasqyrojë shumëllojshmërinë e popullit të Kosovës, duke marrë në konsideratë parimet e barazisë gjinore, të njohura ndërkombëtarisht.
2. Një Këshill i Pavarur Mbikëqyrës për shërbimin civil siguron respektimin e rregullave dhe parimeve që rregullojnë shërbimin civil dhe i cili pasqyron diversitetin e popullit të Republikës së Kosovës.

Kapitulli VII Sistemi Gjyqësor dhe Prokurorial

Neni 102 [Parimet e Përgjithshme]

1. Pushteti gjyqësor në Republikën e Kosovë ushtrohet nga gjykatat.
2. Pushteti gjyqësor është unik, i pavarur, i drejtë e i paanshëm dhe siguron qasje të barabartë në gjykata.
3. Gjykatat gjykojnë në bazë të Kushtetutës dhe ligjit.
4. Gjyqtarët gjatë ushtrimit të funksionit të tyre duhet të jenë të pavarur dhe të paanshëm.

Neni 103 [Organizimi i Gjykatave dhe Mjetet Juridike]

1. Organizimi, funksionimi dhe jurisdiksioni i gjykatave rregullohet me ligj.
2. Garantohet e drejta për ankesë ndaj një vendimi gjyqësor, përveç nëse me ligj është përcaktuar ndryshe. E drejta e përdorimit të mjeteve të jashtëzakonshme juridike, rregullohet me ligj. Me ligj mund të lejohet e drejta për të referuar një rast në mënyrë të drejtpërdrejtë në Gjykatën Supreme, dhe për të tilla raste nuk do të ketë të drejtë ankesë.

Neni 104 [Jurisdiksioni i Gjykatave]

1. Gjykata Supreme dhe gjykatat e tjera si dhe jurisdiksioni i tyre, përcaktohen me ligj.
2. Gjykata Supreme e Kosovës është autoriteti më i lartë gjyqësor.
3. Të paktën pesëmbëdhjetë përqind (15%) e gjyqtarëve të Gjykatës Supreme, veçse jo më pak se tre (3) gjyqtarë, do të jenë nga radhët e komuniteteve të cilat nuk janë shumicë në Kosovë.
4. Kryetarin e Gjykatës Supreme të Kosovës e emëron dhe shkarkon Presidenti i Kosovës, nga radhët e gjyqtarëve të Gjykatës Supreme, me mandat shtatëvjeçar, pa mundësi të riemërimit. Propozimin për emërimin ose shkarkimin e Kryetarit të Gjykatës Supreme e bën Këshilli Gjyqësor i Kosovës.
5. Kryetarët e të gjitha gjykatave të tjera do të emërohen në mënyrën e përcaktuar me ligj.
6. Të paktën pesëmbëdhjetë përqind (15%) e gjyqtarëve nga cilado gjykatë tjetër, e themeluar me jurisdiksionin e apelit, por jo më pak se dy (2) gjyqtarë do të jenë nga radhët e komuniteteve të cilat nuk janë shumicë në Kosovë.

7. Gjykata të specializuara mund të themelohen me ligj kur kjo të jetë e nevojshme, por asnjë mënyrë nuk mund të themelohen gjykata të jashtëzakonshme.

Neni 105 [Këshilli Gjyqësor i Kosovës]

1. Këshilli Gjyqësor i Kosovës siguron pavarësinë dhe paanësinë e sistemit gjyqësor.
2. Këshilli Gjyqësor i Kosovës është institucion plotësisht i pavarur në ushtrimin e funksioneve të tij. Këshilli Gjyqësor i Kosovës siguron që gjykatat në Kosovë të jenë të pavarura, profesionale e të paanshme, dhe të pasqyrojnë plotësisht natyrën shumetnike të Republikës së Kosovës e të ndjekin parimet e barazisë gjinore. Këshilli do t'u japë përparësi për emërim si gjyqtarë, anëtarëve të komuniteteve të nën përfaqësuar në mënyrën e përcaktuar me ligj.
3. Këshilli Gjyqësor i Kosovës është përgjegjës për rekrutimin dhe propozimin e kandidatëve për emërim dhe riemërim për pozita gjyqësore. Këshilli Gjyqësor i Kosovës është po ashtu përgjegjës për emërimin, transferimin dhe për procedurën disiplinore kundër gjyqtarëve.
4. Propozimet për emërimin e gjyqtarëve duhet të bëhen në bazë të procesit të hapur për emërim, në bazë të meritave të kandidatëve, dhe ky propozim pasqyron parimin e barazisë gjinore dhe përbërjen etnike të jurisdiksionit territorial të gjykatës përkatëse. Të gjithë kandidatët duhet t'i plotesojnë kriteret e përcaktuara me ligj.
5. Këshilli Gjyqësor i Kosovës është përgjegjës për inspektimin gjyqësor, administrimin gjyqësor, trajnimin gjyqësor, përpilimin e rregullave për gjykatat në pajtim me ligjin, punësimin dhe mbikëqyrjen e administratorëve të gjykatave, hartimin dhe mbikëqyrjen e buxhetit për gjyqësorin, përcaktimin e numrit të gjyqtarëve në secilin jurisdiksion dhe bën rekomandime për themelimin e gjykatave të reja. Themelimi i gjykatave të reja bëhet në bazë të ligjit.
6. Këshilli Gjyqësor i Kosovës përbëhet nga trembëdhjetë (13) anëtarë, të gjithë me kualifikime dhe ekspertizë profesionale. Anëtarët emërohen për një mandat pesëvjeçar dhe zgjidhen në këtë mënyrë:
 - (1) Pesë (5) anëtarë do të jenë gjyqtarë të zgjedhur nga anëtarët e gjyqësorit. Nëse nuk është themeluar Këshilli Prokurorial i Kosovës, atëherë dy (2) nga pesë (5) anëtarët e zgjedhur nga gjyqësori, do të jenë prokurorë të zgjedhur nga anëtarët e Prokurorisë së Shtetit;
 - (2) Katër (4) anëtarë do të zgjidhen nga anëtarët e Kuvendit, të cilët i mbajnë vendet e fituara gjatë ndarjes së përgjithshme të vendeve. Të paktën dy (2) nga katër (4) anëtarët duhet të jenë gjyqtarë, dhe një (1) do të jetë anëtar i Odës së Avokatëve të Kosovës;
 - (3) Dy (2) anëtarë do të zgjidhen nga anëtarët e Kuvendit, të cilët i mbajnë ulëset e rezervuara ose të garantuara për përfaqësuesit e komunitetit serb në Kosovë, dhe të paktën njëri prej këtyre të dyve, duhet të jetë gjyqtar;

(4) Dy (2) anëtarë do të zgjidhen nga anëtarët e Kuvendit, të cilët mbajnë ulëset e rezervuara ose të garantuara për përfaqësuesit e komuniteteve të tjera, dhe të paktën njëri prej këtyre të dyve, duhet të jetë gjyqtar;

7. Këshilli Gjyqësor i Kosovës, nga radhët e anëtarëve të vet, zgjedh kryesuesin dhe zëvendëskryesuesin me mandat trevjeçar.

8. Kandidatët për pozita gjyqësore, të cilat janë të rezervuara për pjesëtarët e komuniteteve të cilat nuk janë shumicë në Kosovë, mund të rekomandohen për emërim vetëm nga anëtarët e Këshillit të zgjedhur nga anëtarët e Kuvendit, të cilët mbajnë vendet e rezervuara ose të garantuara për pjesëtarët e komuniteteve të cilat nuk janë shumicë në Kosovë. Nëse ky grup i anëtarëve të Këshillit nuk e propozon kandidatin për këtë pozitë gjyqësore pas dy seancave të njëpasnjëshme të Këshillit, atëherë cilido anëtar i Këshillit ka të drejtë të rekomandojë kandidatin për atë pozitë gjyqësore.

9. Kandidatët për pozitat gjyqësore brenda gjykatave themelore, nën jurisdiksionin e të cilave përfshihet ekskluzivisht territori i një a më shumë komunave, ku shumica e popullsisë i takon komunitetit serb të Kosovës, mund të rekomandohen për emërim vetëm nga dy anëtarët e Këshillit të zgjedhur nga anëtarët e Kuvendit, të cilët mbajnë ulëse të rezervuara ose të garantuara për komunitetin serb në Kosovë, të cilët veprojnë bashkërisht dhe në mënyrë unanime. Nëse këta dy anëtarë nuk rekomandojnë kandidat gjyqësor për këtë pozitë gjatë dy seancave të njëpasnjëshme të Këshillit, atëherë cilido anëtar i Këshillit ka të drejtë të propozojë kandidat për atë pozitë.

Neni 106 [Mandati dhe Riemërimi]

1. Mandati fillestar për gjyqtarët është trevjeçar. Në raste të riemërimit, mandati është i përhershëm deri në moshën e pensionimit, sikurse është përcaktuar më ligj, përveç nëse shkarkohet në pajtim me ligjin.

2. Kriteret dhe procedurat për riemërimin e një gjyqtari, përcaktohen nga Këshilli Gjyqësor i Kosovës dhe ato mund të dallojnë në shkallë nga kriteret e përdorura për shkarkimin e gjyqtarëve.

Neni 107 [Emërimi dhe Shkarkimi i Gjyqtarëve]

1. Gjyqtarët i emëron, riemëron dhe shkarkon Presidenti i Republikës së Kosovës, me propozimin e Këshillit Gjyqësor të Kosovës.

2. Përbërja e gjyqësorit pasqyron shumëllojshmërinë etnike të Kosovës dhe parimet e pranuar ndërkombëtarisht të barazisë gjinore.

3. Përbërja e gjykatave pasqyron përbërjen etnike të juridiksionit territorial të gjykatës përkatëse. Para dhënies së propozimit për emërim ose riemërim, Këshilli Gjyqësor i Kosovës këshillohet me gjykatën përkatëse.

4. Gjyqtarët mund të shkarkohen nga funksioni për shkak të dënimit për një vepër të rëndë penale ose për mospërfillje të rëndë të detyrave.

5. Për çfarëdo shkarkimi ose procedure disiplinore, gjyqtarët kanë të drejtë të ankohen ndaj vendimit mbi shkarkimin drejtpërdrejt në Gjykatën Supreme të Kosovës.

6. Gjyqtarët nuk mund të transferohen kundër vullnetit të tyre, përveç nëse është parashikuar ndryshe me ligj, për shkak të funksionimit efikas të gjyqësorit ose masave disiplinore.

Neni 108 [Jokompatibiliteti]

1. Gjyqtari nuk mund të ushtrojë ndonjë funksion në institucionet shtetërore jashtë gjyqësorit, të jetë i përfshirë në ndonjë aktivitet politik, ose të jetë i përfshirë në ndonjë aktivitet tjetër të ndaluar me ligj.

2. Gjyqtarëve nuk u lejohet të marrin përgjegjësi ose të jenë bartës të funksioneve, të cilat në çfarëdo mënyre, do të ishin në kundërshtim me parimet e pavarësisë dhe paanësisë së rolit të gjyqtarit.

Neni 109 [Imuniteti]

1. Gjyqtarët, përfshirë edhe gjyqtarët porotë, gëzojnë imunitetin nga ndjekja penale, paditë civile dhe shkarkimi nga funksioni, për vendimet e marra, votimin e bërë, mendimin e shprehur dhe për veprimet e tjera të ndërmarra që janë brenda fushëveprimit të detyrave dhe përgjegjësive të tyre si gjyqtarë.

2. Gjyqtarët, përfshirë edhe gjyqtarët porotë, nuk gëzojnë imunitet dhe mund të shkarkohen nga funksioni, kur të kenë shkelur ligjin me qëllim.

3. Kur një (1) gjyqtar të akuzohet apo arrestohet, pa vonesë duhet të njoftohet Këshilli Gjyqësor i Kosovës.

Neni 110 [Prokurori i Shtetit]

1. Prokurori i Shtetit është institucion i pavarur me autoritet dhe përgjegjësi për ndjekjen penale të personave të akuzuar për ndonjë vepër penale, apo për ndonjë vepër tjetër, sikurse është parashikuar me ligj.

2. Prokurori i Shtetit është institucion i paanshëm, dhe vepron në bazë të Kushtetutës dhe të ligjit.
3. Organizimi, kompetencat dhe detyrat e Prokurorit të Shtetit, do të përcaktohen me ligj.
4. Prokurori i Shtetit do të pasqyrojë përbërjen shumetnike të Republikës së Kosovës dhe respekton parimet e barazisë gjinore.
5. Kryeprokurori i Shtetit emërohet dhe shkarkohet nga Presidenti i Republikës së Kosovës, në bazë të propozimit të Këshillit Prokurorial të Kosovës. Kualifikimet, standardet dhe mandati i Kryeprokurorit të Shtetit, do të përcaktohen me ligj.

Neni 111 [Këshilli Prokurorial i Kosovës]

1. Këshilli Prokurorial i Kosovës është institucion plotësisht i pavarur në kryerjen e funksioneve të tij, në përputhje me ligjin. Këshilli Prokurorial i Kosovës siguron qasje të barabartë në drejtësi për të gjithë personat në Kosovë. Këshilli Prokurorial i Kosovës siguron që Prokurori i Shtetit të jetë i pavarur, profesional, i paanshëm dhe pasqyron natyrën shumetnike të Kosovës dhe parimet e barazisë gjinore.
2. Këshilli Prokurorial i Kosovës do të rekrutojë, propozojë, emërojë, avancojë, transferojë, riemërojë, disiplinonjë dhe të shkarkojë prokurorët në mënyrën e përcaktuar me ligj. Këshilli do t'i japë përparësi emërimit si prokurorë të anëtarëve të komuniteteve të nën përfaqësuar në mënyrën e përcaktuar me ligj. Të gjithë kandidatët duhet t'i plotësojnë kriteret e përcaktuara me ligj.
3. Propozimet për emërimin e prokurorëve duhet të bëhen në bazë të procesit të hapur për emërimin, në bazë të meritave të kandidatëve, dhe ky propozim pasqyron parimin e barazisë gjinore dhe përbërjen etnike të jurisdiksionit territorial përkatës.
4. Përbërja e Këshillit Prokurorial të Kosovës, si dhe dispozitat në lidhje me emërimin, shkarkimin, mandatin, strukturën organizative dhe rregullat e procedurës, do të përcaktohen me ligj.
5. Derisa Këshilli Prokurorial i Kosovës të jetë i themeluar dhe të jetë plotësisht funksional, Këshilli Gjyqësor i Kosovës do të kryej të gjitha funksionet dhe përgjegjësitë e tij.

Neni 112 [Avokatura]

1. Avokatura është profesion i pavarur, e cila ofron shërbime sikur është e përcaktuar me ligj.
2. Mënyra e fitimit të së drejtës për të ushtruar profesionin e avokatit, si dhe marrja e kësaj të drejte, përcaktohen me ligj.

Kapitulli VIII

Gjykata Kushtetuese

Neni 113 [Parimet e Përgjithshme]

1. Gjykata Kushtetuese është autoriteti përfundimtar në Republikën e Kosovës për interpretimin e Kushtetutës dhe përputhshmërisë së ligjeve me Kushtetutën.
2. Gjykata Kushtetuese është plotësisht e pavarur në kryerjen e përgjegjësisë së saj.

Neni 114 [Jurisdiksioni dhe Palët e Autorizuara]

1. Gjykata Kushtetuese vendos vetëm për rastet e ngritura para gjykatës në mënyrë ligjore nga pala e autorizuar.
2. Kuvendi i Kosovës, Presidenti i Republikës së Kosovës, Qeveria dhe Avokati i Popullit janë të autorizuar të ngrenë rastet në vijim:
 - (1) çështjen e përputhshmërisë së ligjeve, të dekreteve të Presidentit e të Kryeministrit dhe të rregulloreve të Qeverisë, me Kushtetutën;
 - (2) përputhshmëria e Statutit të Komunës me Kushtetutën;
3. Kuvendi i Kosovës, Presidenti i Republikës së Kosovës dhe Qeveria janë të autorizuar të ngrenë çështjet në vijim:
 - (1) konflikti në mes të kompetencave kushtetuese të Kuvendit të Kosovës, Presidentit të Republikës së Kosovës dhe Qeverisë së Kosovës;
 - (2) përputhshmëria e referendumit të propozuar me Kushtetutën;
 - (3) përputhshmëria e shpalljes së Gjendjes së Jashtëzakonshme dhe veprimeve të ndërmarra gjatë Gjendjes së Jashtëzakonshme me Kushtetutën;
 - (4) përputhshmëria e një amendamenti të propozuar kushtetues me marrëveshjet e detyrueshme ndërkombëtare, të ratifikuara sipas kësaj Kushtetute dhe rishikimi i kushtetutshmërisë së procedurës së ndjekur;
 - (5) nëse është shkelur Kushtetuta gjatë zgjedhjes së Kuvendit;
4. Komuna është e autorizuar të kontestojë kushtetutshmërinë e ligjeve apo të akteve të Qeverisë, të cilat cenojnë përgjegjësitë komunale ose zvogëlojnë të hyrat e komunës, në rast se komuna përkatëse është prekur nga ai ligj ose akt.

5. Dhjetë (10) a më shumë anëtarë të Kuvendit të Kosovës, brenda një afati prej tetë (8) ditësh nga dita e miratimit, kanë të drejtë të kontestojnë kushtetutshmërinë e çfarëdo ligji apo vendimi të miratuar nga Kuvendi, si për përmbajtjen, ashtu edhe për procedurën e ndjekur.

6. Tridhjetë (30) a më shumë anëtarë të Kuvendit të Kosovës, janë të autorizuar të ngrenë çështjen nëse Presidenti i Republikës së Kosovës ka kryer shkelje serioze të Kushtetutës.

7. Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të jenë shterur të gjitha mjetet juridike të parapara me ligj.

8. Gjykatat kanë të drejtë t'i drejtojnë Gjykatës Kushtetuese çështje përkitazi me përputhshmërinë kushtetuese të një ligji, nëse ajo përputhshmëri është ngritur gjatë procedurës gjyqësore dhe gjykata referuese nuk është e sigurtë për përputhshmërinë e ligjit të kontestuar me Kushtetutën dhe nëse vendimi i gjykatës referuese për atë rast të caktuar varet nga përputhshmëria e ligjit në fjalë.

9. Kryetari i Kuvendit të Kosovës duhet të referojë amendamentet e propozuara kushtetuese para miratimit në Kuvend, me qëllim që të konstatohet nëse amendamenti i propozuar i zvogëlon të drejtat dhe liritë e garantuara me kapitullin II të Kushtetutës.

10. Jurisdiksioni shtesë mund të përcaktohet me ligj.

Neni 115 [Përbërja dhe Mandati i Gjykatës Kushtetuese]

1. Gjykata Kushtetuese përbëhet nga nëntë (9) gjyqtarë, të cilët do të jenë juristë të shquar dhe personalitete me moralin më të lartë, jo me më pak se dhjetë (10) vjet të përvojës profesionale përkatëse. Kualifikimet e tjera përkatëse do të përcaktohen me ligj. Parimet e barazisë gjinore do të respektohen.

2. Gjyqtarët emërohen nga Presidenti i Republikës së Kosovës, me propozimin e Kuvendit, për një mandat nëntëvjeçar, pa mundësi vazhdimi.

3. Vendimi për të propozuar shtatë (7) nga gjyqtarët, do të varet nga miratimi i dy të tretave (2/3) të anëtarëve të Kuvendit të pranishëm dhe që votojnë. Vendimi për të propozuar dy (2) gjyqtarët e tjerë, do të merret me shumicën e votave të anëtarëve të Kuvendit, të cilët janë të pranishëm dhe që votojnë, por që do të mund të bëhet vetëm pas pëlqimit të shumicës së anëtarëve të Kuvendit, të cilët i mbajnë vendet që janë rezervuar ose garantuar për përfaqësuesit e komuniteteve të cilat nuk janë shumicë në Kosovë.

4. Nëse mandati i gjykatësit përfundon para mbarimit të mandatit të rregullt, emërimi i gjyqtarit të ri bëhet në pajtim me këtë nen, me mandat të plotë, pa të drejtë rizgjedhjeje.

5. Zgjedhja e Kryetarit dhe Zëvendëskryetarit të Gjykatës Kushtetuese, do të bëhet nga gjyqtarët të Gjykatës Kushtetuese me votim të fshehtë të gjyqtarëve të Gjykatës, për mandat trevjeçar. Zgjedhja në këto funksione nuk e zgjat në asnjë mënyrë mandatin e gjyqtarit.

Neni 116 [Organizimi i Gjykatës Kushtetuese]

1. Gjykata Kushtetuese përcakton organizimin e vet të brendshëm, rregulloren e punës, proceset e vendimmarrjes dhe çështje të tjera organizative në pajtim me ligjin.
2. Gjykata Kushtetuese publikon raportin vjetor.

Neni 117 [Efekti Juridik i Vendimeve]

1. Vendimet e Gjykatës Kushtetuese janë të detyrueshme për gjyqësorin dhe të gjithë personat dhe institucionet e Republikës së Kosovës.
2. Përderisa procedura të mos përfundojë para Gjykatës Kushtetuese, ajo mund të suspendojë përkohësisht veprimin ose ligjin e sfiduar, derisa të merret vendimi i Gjykatës, në rast se konsideron që aplikimi i veprimit a ligjit të sfiduar, mund të sjellë dëme të pariparueshme.
3. Përveç nëse është përcaktuar ndryshe me vendim të Gjykatës Kushtetuese, shfuqizimi i ligjit, i aktit ose i veprimit hyn në fuqi në ditën e publikimit të vendimit të Gjykatës.
4. Vendimet e Gjykatës Kushtetuese shpallet në Gazetën Zyrtare.

Neni 118 [Imuniteti]

Gjyqtarët e Gjykatës Kushtetuese gëzojnë imunitet nga ndjekja penale, paditë civile dhe shkarkimi nga detyra për vendimet e marra, mendimet e shprehura dhe veprimet e marra brenda fushës së përgjegjësive si gjykatës të Gjykatës Kushtetuese.

Neni 119 [Shkarkimi]

Gjyqtarët e Gjykatës Kushtetuese mund të shkarkohen nga Presidenti i Republikës së Kosovës me propozimin e dy të tretave (2/3) të gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese, vetëm për kryerjen e krimeve të rënda ose për mospërfillje të rëndë të detyrave.

Kapitulli IX Marrëdhëniet Ekonomike

Neni 120 [Parimet e Përgjithshme]

1. Sistemi Kushtetues i Republikës së Kosovës siguron një mjedis ligjor, me anë të bashkëpunimit të brendshëm e ndërkombëtar, që forcon një ekonomi të tregut të hapur, lirinë e aktiviteti ekonomik dhe mbron pronën private dhe publike.
2. Republika e Kosovës siguron të drejta ligjore të barabarta për të gjithë investitorët dhe të gjitha ndërmarrjet vendore dhe të huaja.
3. Veprimet që kufizojnë konkurrencën e lirë përmes vendosjes ose abuzimit të pozitës dominuese, monopolit ose praktika tjera kufizuese, janë të ndaluara, përveç nëse këto lejohen në mënyrë eksplicite me ligj.
4. Republika e Kosovës promovon mirëqenie për të gjithë qytetarët e saj duke inkurajuar zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik.
5. Republika e Kosovës do të themelojë organe të pavarura për rregullimin e tregut atëherë kur vetë tregu nuk mundet që në masë të mjaftueshme të mbrojë interesin publik.
6. Investitorit të huaj i garantohet nxjerrja e lirshme e fitimit dhe kapitalit të investuar jashtë vendit, në përputhje me ligjin.
7. Garantohe mbrojtja e konsumatorëve, në përputhje me ligjin.
8. Secili është i obliguar të paguajë tatimet dhe kontributet e tjera të parapara me ligj.

Neni 121 [Prona]

1. Llojet e pronës përcaktohen me ligj.
2. Personat e huaj fizikë dhe juridikë mund të fitojnë të drejtën e pronësisë mbi palujtëshmërinë me kushtet e përcaktuara me ligj apo me marrëveshje ndërkombëtare.
3. Personat e huaj fizikë dhe juridikë mund të fitojnë të drejtën e koncesionit mbi pasuritë natyrore, të mirat me interes të përgjithshëm dhe të drejtat e tjera, në përputhje me ligjin

Neni 122 [Përdorimi i Pasurisë dhe Burimeve Natyrore]

1. Për të arritur zhvillimin ekonomik, populli i Republikës së Kosovës, mund të gëzojë lirisht pasuritë dhe burimet natyrore të Republikës së Kosovës, por pa cenuar detyrimet që rrjedhin nga

bashkëpunimi ekonomik ndërkombëtar, i bazuar në parimin e interesit të ndërsjellë dhe nga e drejta ndërkombëtare.

2. Pasuritë natyrore, si ujërat, hapësira ajrore, pasuritë minerare dhe pasuritë e tjera natyrore, si dhe trualli, pyjet, bota bimore e shtazore, pjesët e tjera të natyrës, paluejtshmëria dhe të mirat e tjera me rëndësi të veçantë kulturore, historike, ekonomike dhe ekologjike, për të cilat është përcaktuar me ligj se janë me interes për Republikën e Kosovës, gëzojnë mbrojtjen e tyre të veçantë, në përputhje me ligjin.

3. Kufizimet e të drejtave të pronarëve dhe të drejtave të tjera mbi eksplotimin e të mirave me interes të veçantë për Republikën e Kosovës dhe kompensimi për kufizimet e tilla do të përcaktohen me ligj.

DRAFT

Kapitulli X Qeverisja Lokale dhe Organizimi Territorial

Neni 123 [Parimet e Përgjithshme]

1. E drejta e vetëqeverisjes lokale garantohet dhe rregullohet me ligj.
2. Vetëqeverisja lokale ushtrohet nëpërmjet organeve përfaqësuese të zgjedhura në zgjedhje të përgjithshme, të barabarta, të lira e të drejtpërdrejta dhe me votim të fshehtë.
3. Veprimtaria e organeve të vetëqeverisjes lokale bazohet në këtë Kushtetutë dhe në ligjet e Republikës së Kosovës dhe respekton Kartën Evropiane për Vetëqeverisjen Lokale, veçanërisht në parimin e subsidiaritetit.
4. Vetëqeverisja lokale bazohet në parimet e qeverisjes së mirë, transparencës, efikasitetit dhe efektivitetit në ofrimin e shërbimeve publike, duke u kushtuar kujdes të posaçëm nevojave dhe brengave specifike të komuniteteve joshumicë dhe pjesëtarëve të tyre.

Neni 124 [Organizimi dhe Funkionimi i Vetëqeverisjes Lokale]

1. Njësi themelore e vetëqeverisjes lokale në Republikën e Kosovës është komuna. Komunat gëzojnë shkallë të lartë të vetëqeverisjes lokale dhe inkurajojnë e sigurojnë pjesëmarrje aktive të të gjithë qytetarëve në procesin e vendimmarrjes së organeve komunale.
2. Themelimi i komunave, kufijtë, kompetencat dhe mënyra e organizimit dhe funksionimit të tyre, rregullohen me ligj.
3. Komunat kanë kompetenca vetanake, të zgjeruara dhe të deleguara në pajtim me ligjin. Autoriteti shtetëror që delegon kompetencat, përballon shpenzimet për ushtrimin e delegimit.
4. Komunat kanë të drejtë për bashkëpunimin ndërkomunal dhe për bashkëpunimin ndërkufitar, në përputhje me ligjin.
5. Komunat kanë të drejtë të vendosin, të caktojnë, të mbledhin dhe të shpenzojnë të hyrat e veta si dhe të marrin fonde nga Qeveria qendrore, në përputhje me ligjin.
6. Komunat obligohen të respektojnë Kushtetutën, ligjet, dhe të zbatojnë vendimet gjyqësore.
7. Rishikimi administrativ i akteve të komunave nga autoritetet qendrore në fushën e kompetencave të tyre, kufizohet në sigurimin e përputhjes me Kushtetutën e Republikës së Kosovës dhe me ligjin.

Kapitulli XI Sektori i Sigurisë

Neni 125 [Parimet e Përgjithshme]

1. Republika e Kosovës ka pushtet mbi zbatimin e ligjit, sigurinë, drejtësinë, sigurinë publike, inteligjencën, organet civile emergjente dhe mbi kontrollin e kufijve në territorin e saj.
2. Institucionet e Sigurisë në Republikën e Kosovës mbrojnë sigurinë publike dhe të drejtat e të gjithëve në Republikën e Kosovës. Institucionet veprojnë me transparencë të plotë dhe në pajtim me standardet demokratike e me të drejtat e njeriut, ndërkombëtarisht të njohura. Institucionet e Sigurisë duhet të reflektojnë shumëllojshmërinë etnike të popullit të Republikës së Kosovës.
3. Republika e Kosovës respekton plotësisht të gjitha marrëveshjet e aplikueshme ndërkombëtare dhe ligjin përkatës ndërkombëtar dhe bashkëpunon me organet ndërkombëtare të sigurisë dhe me homologët rajonalë.
4. Kontrolli civil dhe demokratik mbi institucionet, nuk do të kufizohet kurrë.
5. Kuvendi i Republikës së Kosovës mbikëqyr buxhetin dhe politikat e institucioneve të sigurisë, sikur parashikohet me ligj.

Neni 126 [Forca e Sigurisë e Kosovës]

1. Forca e Sigurisë e Kosovës duhet të shërbejë si forcë kombëtare e sigurisë për Republikën e Kosovës, në bashkërendim të plotë me përgjegjësitë e saj ndërkombëtare.
2. Forca e Sigurisë e Kosovës mbron qytetarët dhe komunitetet e Kosovës përmes përgjigjes ndaj krizave, largimit të mjeteve shpërthyesë dhe mbrojtjes civile. Forca e Sigurisë e Kosovës është e planifikuar dhe e përgatitur të përmbush funksione tjera të ndërlidhura me sigurinë, të cilat nuk janë të përshtatshme për policinë apo organizatat tjera për zbatimin e ligjit.
3. Presidenti i Republikës së Kosovës është Komandant i Përgjithshëm i Forcës së Sigurisë të Kosovës, e cila gjithmonë i nënshtrohet kontrollit të autoriteteve civile të zgjedhura në mënyrë demokratike.
4. Forca e Sigurisë e Kosovës është profesionale, pasqyron shumëllojshmërinë etnike të popullit të Kosovës dhe rekrutohet nga tërë shoqëria e Republikës së Kosovës.
5. Komandantin e Forcës së Sigurisë të Kosovës e emëron Presidenti i Republikës së Kosovës, në bazë të rekomandimit të Qeverisë. Organizimi i brendshëm i Forcës së Sigurisë të Kosovës përcaktohet me ligj.

Neni 127 [Këshilli i Sigurisë i Kosovës]

1. Këshilli i Sigurisë i Republikës së Kosovës, në konsultim me Presidentin e Republikës së Kosovës dhe Qeverinë, përgatit strategjinë e sigurisë për Republikën e Kosovës. Këshilli i Sigurisë i Republikës së Kosovës ka rol këshillues në të gjitha çështjet që kanë të bëjnë me sigurinë në Republikën e Kosovës.
2. Këshilli i Sigurisë i Republikës së Kosovës kryesohet nga Kryeministri me mbështetje nga Qeveria, përveç gjatë periudhës së Gjendjes së Jashtëzakonshme, sikurse është parashikuar me këtë Kushtetutë.
3. Presidenti i Republikës së Kosovës mund të kërkojë takime të Këshillit të Sigurisë të Republikës së Kosovës, dhe Këshilli është i obliguar të bashkërendojë punën e tij për së afërmi me Presidentin. Këshilli i Sigurisë i Republikës së Kosovës do të bashkëpunojë ngushtësisht me autoritetet ndërkombëtare.
4. Anëtarët e Këshillit të Sigurisë të Republikës së Kosovës emërohen dhe shkarkohen në mënyrën e përcaktuar me ligj.

Neni 128 [Policia e Kosovës]

1. Policia e Republikës së Kosovës është përgjegjëse për ruajtjen e rendit dhe sigurisë publike në tërë territorin e Republikës së Kosovës.
2. Policia e Republikës së Kosovës është profesioniste dhe pasqyron shumëllojshmërinë etnike të popullit të Republikës së Kosovës.
3. Kryeministri emëron Komisararin e Policisë së Republikës së Kosovës me rekomandimin e Qeverisë dhe në pajtim me ligjin. Organizimi i brendshëm i Policisë së Kosovës, përcaktohet me ligj.
4. Policia e Republikës së Kosovës ka zinxhir të unifikuar komandues në tërë Republikën e Kosovës, me stacione policore të cilat korrespondojnë me kufijtë komunalë. Policia e Kosovës lehtëson bashkëpunimin me autoritetet komunale dhe udhëheqësit e bashkësive përmes themelimit të Këshillave Lokale, sikur është parashikuar me ligj. Përbërja etnike e policisë brenda një komune duhet të pasqyrojë, deri në shkallën më lartë të mundshme, përbërjen etnike të popullsisë brenda komunës përkatëse.
5. Policia e Republikës Kosovës është përgjegjëse për kontrollin e kufirit në bashkëpunim të drejtpërdrejtë me autoritetet ndërkombëtare.

Neni 129 [Agjencia e Kosovës për Inteligjencë]

1. Agjencia e Kosovës për Inteligjencë mbikëqyr kërcënimet ndaj sigurisë në Republikën e Kosovës.
2. Agjencia e Kosovës për Inteligjencë është profesioniste, apolitike, shumetnike dhe i nënshtrohet mbikëqyrjes nga Kuvendi në mënyrën e përcaktuar me ligj.
3. Presidenti i Republikës së Kosovës dhe Kryeministri, pas konsultimit me Qeverinë, së bashku emërojnë Drejtorin, Zëvendësdrejtorin dhe Inspektorin e përgjithshëm të Agjencisë së Kosovës për Inteligjencë. Kualifikimi dhe mandati, do të përcaktohen me ligj.
4. Presidenti i Republikës së Kosovës dhe Kryeministri marrin të njëjtat informacione në lidhje me inteligjencën.

Neni 130 [Autoriteti Civil i Aviacionit]

1. Autoriteti Civil i Aviacionit të Republikës së Kosovës rregullon veprimtarinë e aviacionit civil në Republikën e Kosovës dhe është ofrues i shërbimeve të navigacionit ajror, sikur është parashikuar me ligjin.
2. Autoriteti Civil i Aviacionit bashkëpunon plotësisht me autoritetet relevante ndërkombëtare dhe vendore, të parashikuara me ligjin.

Neni 131 [Gjendja e Jashtëzakonshme]

1. Presidenti i Republikës mund të shpallë Gjendjen e Jashtëzakonshme, kur:
 - (1) ka nevojë për masa urgjente për mbrojtje nga agresioni;
 - (2) ka rrezik të brendshëm ndaj rendit kushtetues ose sigurisë publike; ose
 - (3) ka fatkeqësi natyrore, e cila prek tërë territorin e Republikës së Kosovës ose një pjesë të tij;
2. Gjatë Gjendjes së Jashtëzakonshme, Kushtetuta e Republikës së Kosovës nuk suspendohet. Kufizimet mbi të drejtat dhe liritë e garantuara me këtë Kushtetutë, do të jenë vetëm deri në shkallën e nevojshme, për sa më pak kohë që të jetë e nevojshme dhe në përputhje të plotë me këtë Kushtetutë. Gjatë Gjendjes së Jashtëzakonshme, ligji mbi zgjedhjet e Kuvendit dhe të Komunave nuk mund të ndryshohet. Parimet e tjera për veprimet e institucioneve publike gjatë Gjendjes së Jashtëzakonshme, do të parashikohen me ligj, por ato nuk duhet të jenë në shpërputhje me këtë nen.

3. Kur paraqitet nevoja për marrjen e masave urgjente për mbrojtje nga agresioni, Presidenti i Republikës së Kosovës, pas konsultimit me Qeverinë, shpall Gjendjen e Jashtëzakonshme. Me shpalljen e Gjendjes së Jashtëzakonshme, Presidenti i Republikës së Kosovës do të shpallë menjëherë një dekret, i cili përcakton natyrën e kërcënimit dhe çfarëdo kufizimi mbi të drejtat dhe liritë. Brenda dyzet e tetë (48) orëve, Kuvendi mund të japë pëlqimin me dy të tretat (2/3) e votave të anëtarëve të pranishëm dhe që votojnë. Nëse nuk jepet pëlqimi, dekreti i Presidentit nuk ka forcë as efekt.

4. Kur ka rrezik ndaj rendit kushtetues dhe sigurisë publike në Republikën e Kosovës, ose ekziston një fatkeqësi natyrore në tërë territorin e Republikës së Kosovës ose një pjesë të tij, Presidenti i Republikës së Kosovës, në konsultim me Qeverinë, mund të shpallë Gjendjen e Jashtëzakonshme. Me shpalljen e Gjendjes së Jashtëzakonshme, Presidenti i Republikës së Kosovës do të shpallë menjëherë një dekret, i cili përcakton natyrën e gjendjes së emergjencës dhe çfarëdo kufizimi mbi të drejtat dhe liritë. Brenda dyzet e tetë (48) orëve, Kuvendi mund të japë pëlqimin e tij me shumicën e votave të të gjithë anëtarëve të pranishëm dhe që votojnë. Nëse nuk jepet pëlqimi, dekreti i Presidentit nuk ka forcë as efekt.

5. Gjendja e Jashtëzakonshme zgjat për aq kohë sa vazhdon të kërcënojë rreziku dhe nuk mund të zgjatë më shumë se për një periudhë prej gjashtëdhjetë (60) ditësh. Me pëlqimin e shumicës së anëtarëve të Kuvendit të pranishëm dhe që votojnë, Gjendja e Jashtëzakonshme, nëse është e nevojshme, mund të zgjatet për periudha pasuese prej tridhjetë (30) ditësh, por jo më shumë se për nëntëdhjetë (90) ditë shtesë gjithsej.

6. Kuvendi mund të vendosë kufizime të tilla, sipas nevojës, për sa i përket kohëzgjatjes dhe shkallës së Gjendjes së Jashtëzakonshme. Kur Presidenti konstaton se rreziku ndaj Republikës së Kosovës është i natyrës së jashtëzakonshme, Kuvendi mund të vendosë që Gjendja e Jashtëzakonshme të zgjasë më shumë se njëqind e pesëdhjetë (150) ditë, vetëm nëse për të votojnë dy të tretat (2/3) e të gjithë anëtarëve të Kuvendit.

7. Presidenti i Republikës së Kosovës, pas konsultimit me Qeverinë dhe Kuvendin, mund të urdhërojë mobilizimin e Forcës së Sigurisë të Kosovës, për të ndihmuar në Gjendjen e Jashtëzakonshme.

8. Këshilli i Sigurisë i Republikës së Kosovës, vetëm gjatë Gjendjes së Jashtëzakonshme, ushtron funksione ekzekutive që kufizohen në funksionet që ndërlidhen në veçanti me Gjendjen e Jashtëzakonshme. Gjatë Gjendjes së Jashtëzakonshme, Këshilli i Sigurisë i Republikës së Kosovës do të drejtohet nga Presidenti i Republikës së Kosovës, sikur parashikohet me ligjin. Gjatë Gjendjes së Jashtëzakonshme, Këshilli i Sigurisë i Republikës së Kosovës do të bashkëpunojë për së afërmi me Qeverinë, Kuvendin dhe autoritetet ndërkombëtare.

9. Ligji përcakton parimet, lëmit dhe mënyrën e kompensimit të dëmeve të shkaktuara si pasojë e kufizimeve të vendosura gjatë Gjendjes së Jashtëzakonshme.

Kapitulli XII Institucionet e Pavarura

Neni 132 [Roli dhe Kompetencat e Avokatit të Popullit]

1. Avokati i Popullit mbikëqyr dhe mbron të drejtat dhe liritë e individëve nga veprimet apo mosveprimet e paligjshme dhe të parregullta të autoriteteve publike jogjyqësore.
2. Avokati i Popullit është i pavarur në ushtrimin e detyrës dhe nuk pranon udhëzime e ndërhyrje nga organet, institucionet apo autoritetet e tjera, të cilat ushtrojnë pushtetin në Republikën e Kosovës.
3. Çdo organ, institucion apo autoritet tjetër, që ushtron pushtet legjitim në Republikën e Kosovës, është i detyruar t'u përgjigjet kërkesave të Avokatit të Popullit dhe t'i paraqesë atij/asaj të gjitha dokumentet dhe informacionet e kërkuara.

Neni 133 [Zyra e Avokatit të Popullit]

1. Zyra e Avokatit të Popullit është e pavarur, dhe propozon e administron buxhetin e vet, në përputhje me ligjin.
2. Avokati i Popullit ka një (1) ose më shumë zëvendës. Numri, mënyra e përzgjedhjes dhe mandati i tyre, përcaktohen me ligjin mbi Avokatin e Popullit. Të paktën një (1) nga zëvendësit e Avokatit të Popullit është pjesëtar i komuniteteve joshumicë.

Neni 134 [Kualifikimi, Zgjedhja dhe Shkarkimi i Avokatit të Popullit]

1. Avokati i Popullit të Kosovës zgjidhet nga Kuvendi i Kosovës, me shumicën e dy të tretave (2/3) të votave të të gjithë anëtarëve të tij, për një periudhë shtatëvjeçare, pa të drejtë rizgjedhjeje.
2. Avokat i Popullit ka të drejtë të zgjidhet çdo shtetas i Republikës së Kosovës, me arsim të lartë, me karakter e moral të lartë, i ndershëm, me eksperiencë dhe njohuri të dalluara në fushën e të drejtave të njeriut.
3. Avokati i Popullit dhe zëvendësit e saj/tij nuk mund të jenë anëtarë të asnjë partie politike, as të ushtrojnë veprimtari politike, shtetërore a private profesionale dhe as të marrin pjesë në organizmat drejtues të organizatave civile, ekonomike dhe tregtare.
4. Avokati i Popullit gëzon imunitetin nga ndjekja penale, paditë civile ose shkarkimi për veprimet ose vendimet që janë brenda fushës së përgjegjësisë të Avokatit të Popullit.

5. Avokati i Popullit mund të shkarkohet vetëm me kërkesën e më shumë se një të tretës (1/3) së të gjithë deputetëve, dhe në këtë rast Kuvendi vendos me shumicën e dy të tretave (2/3) të të gjithë anëtarëve të tij.

Neni 135 [Raportimi i Avokatit të Popullit]

1. Avokati i Popullit paraqet raport vjetor para Kuvendit të Republikës së Kosovës.
2. Me kërkesën e Kuvendit, Avokati i Popullit duhet të dorëzojë raporte periodike ose tjera Kuvendit. Me kërkesën e Avokatit të Popullit, Kuvendi duhet t'ia lejojë që të dëgjohet.
3. Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa, nëse vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga ana e organeve të administratës publike dhe organeve të tjera shtetërore.
4. Avokati i Popullit ka të drejtë të referojë çështje në Gjykatën Kushtetuese, në pajtim me dispozitat e kësaj Kushtetute.

Neni 136 [Auditori i Përgjithshëm i Kosovës]

1. Auditori i Përgjithshëm i Republikës së Kosovës është institucioni më i lartë i kontrollit ekonomik e financiar.
2. Organizimi, funksionimi dhe kompetencat e Auditorit të Përgjithshëm të Republikës së Kosovës, përcaktohen me Kushtetutën dhe me ligjin.
3. Auditori i Përgjithshëm i Republikës së Kosovës zgjedhet dhe shkarkohet nga Kuvendi, me propozimin e Presidentit të Republikës së Kosovës .
4. Kuvendi vendos rreth shkarimit të Auditorit të Përgjithshëm të Republikës së Kosovës me shumicën e dy të tretave (2/3) të të gjithë anëtarëve të tij.
5. Mandati i Auditorit të Përgjithshëm të Republikës së Kosovës është pesë (5) vjet, me të drejtë rizgjedhjeje vetëm edhe për një mandat.

Neni 137 [Kompetencat e Auditorit të Përgjithshëm të Kosovës]

Auditori i Përgjithshëm i Republikës së Kosovës kontrollon:

- (1) veprimtarinë ekonomike të institucioneve shtetërore e të personave të tjerë juridikë shtetërorë;

(2) përdorimin dhe mbrojtjen e fondeve shtetërore nga organet e pushtetit qendror dhe lokal;

(3) veprimtarinë ekonomike të personave juridikë, tek të cilët Shteti ka më shumë se gjysmën e pjesëve ose të aksioneve, ose kur huatë, kreditë dhe detyrimet e tyre garantohen nga Shteti;

Neni 138 [Raportimi i Auditorit të Përgjithshëm të Kosovës]

1. Auditori i Përgjithshëm i Republikës së Kosovës, Kuvendit i paraqet:

(1) raport për zbatimin e Buxhetit të Shtetit;

(2) mendimin për raportin e Qeverisë për shpenzimet e vitit të kaluar financiar, para se të miratohet nga Kuvendi;

(3) informacione për rezultatet e kontrolleve, sa herë që kërkohet nga Kuvendi.

2. Auditori i Përgjithshëm i Republikës së Kosovës i paraqet Kuvendit raportin vjetor për veprimtarinë e vet.

Neni 139 [Komisioni Qendror i Zgjedhjeve]

1. Komisioni Qendror i Zgjedhjeve është organ i përhershëm që përgatit, mbikëqyr, drejton dhe verifikon të gjitha veprimet që kanë të bëjnë me procesin e zgjedhjeve e referendumet, si dhe shpall rezultatet e tyre.

2. Komisioni përbëhet nga njëmbëdhjetë (11) anëtarë, përfshirë këtu edhe kryesuesin e Komisionit Qendror të Zgjedhjeve, i cili emërohet nga Presidenti i Republikës së Kosovës nga radhët e gjyqtarëve të Gjykatës Supreme dhe të Gjykatave me jurisdiksion apeli.

3. Gjashtë (6) anëtarë emërohen nga pjesëtarët e gjashtë grupeve më të mëdha parlamentare të përfaqësuara në Kuvend, të cilët nuk kanë të drejtë të marrin pjesë në ndarjen e ulëseve të rezervuara. Nëse në Kuvend janë të përfaqësuara më pak grupe, grupi a grupet më të mëdha mund të emërojnë anëtarë shtesë. Një (1) anëtarë emërohet nga deputetët e Kuvendit të cilët mbajnë ulëse të rezervuara a të garantuara për komunitetin serb të Kosovës dhe tre (3) anëtarë nga deputetët e Kuvendit, të cilët mbajnë ulëse të rezervuara a të garantuara për komunitetet e tjera të cilat nuk janë shumicë në Kosovë.

Neni 140 [Autoriteti Qendror Bankar]

1. Autoriteti Qendror Bankar i Kosovës është Banka Qendrore e Republikës së Kosovës, që është institucion i pavarur, i cili i përgjigjet vetëm Kuvendit të Kosovës.

2. Banka Qendrore e Republikës së Kosovës ushtron kompetencat dhe pushtetin e vet në pajtim me këtë Kushtetutë dhe instrumentet e tjera ligjore të zbatueshme.
3. Banka Qendrore e Republikës së Kosovës qëllim parësor dhe kompetencë ekskluzive ka promovimin e saktësisë, aftësisë së pagesave dhe funksionimin efikas të sistemit financiar stabil të bazuar në treg, duke mbikëqyrur institucionet financiare dhe duke inkurajuar zhvillimin e instrumenteve të sigurta financiare, dhe që pa paragjykuar qëllimin e vet parësor, të mbështesë politikat e përgjithshme të ekonomisë në Kosovë, me synimin për të kontribuar në ndarjen efikase të resurseve në pajtim me parimet e ekonomisë së hapur të tregut.
4. Guvernatori i Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës, do të ushtrojë edhe detyrën e Kryeshefit Ekzekutiv të saj.
5. Qeverisja e Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës dhe procedurat e zgjedhjes dhe të nominimit të anëtarëve të Bordit të Bankës Qendrore të Kosovës rregullohen me ligj.

Neni 141 [Komisioni i Pavarur i Medieve]

1. Komisioni i Pavarur i Medieve është organ i pavarur që rregullon spektrin e Frekuencave Transmetuese në Republikën e Kosovës, licencon transmetuesit publik e privat, përcakton dhe zbaton politikën e transmetimit si dhe ushtron kompetenca të tjera të përcaktuara me ligj.
2. Anëtarët e Komisionit të Pavarur të Medieve zgjedhen sipas ligjit, me një proces transparent.

Neni 142 [Agjencitë e Pavarura]

1. Agjencitë e pavarura të Republikës së Kosovës janë institucione të krijuara nga Kuvendi, në bazë të ligjeve përkatëse, të cilat rregullojnë themelimin, funksionimin dhe kompetencat e tyre. Agjencitë e pavarura kryejnë funksionet e tyre në mënyrë të pavarur nga çdo organ apo autoritet tjetër në Republikën e Kosovës.
2. Agjencitë e pavarura kanë buxhetin e tyre, i cili administrohet në mënyrë të pavarur, në përputhje me ligjin.
3. Çdo organ, institucion apo autoritet tjetër, që ushtron pushtet legjitim në Republikën e Kosovës, është i detyruar të bashkëpunojë dhe t'u përgjigjet kërkesave të agjencive të pavarura gjatë ushtrimit të kompetencave të tyre ligjore, në përputhje me ligjin.

Kapitulli XIII

Dispozitat Përfundimtare

Neni 143 [Interpretimi]

1. Kushtetuta e Republikës së Kosovës do të interpretohet në pajtueshmëri me Propozimin Gjithëpërfshirës për Zgjidhjen e Statusit të Kosovës, datë 26 mars 2007. Në rast kontradikte midis dispozitave të kësaj Kushtetute dhe dispozitave të Marrëveshjes, kjo e fundit do të mbizotërojë.

2. Republika e Kosovës merr përsipër të gjitha detyrimet e parashikuara në Propozimin Gjithëpërfshirës për Zgjidhjen e Statusit të Kosovës, datë 26 mars 2007 dhe do të ndërmarrë veprimet e duhura për implementimin e tyre.

Neni 144 [Amendamenti]

1. Qeveria, Presidenti ose një e katërta (1/4) e deputetëve të Kuvendit, sipas Rregullores së Punës të Kuvendit, mund të propozojnë ndryshime dhe amendamente të kësaj Kushtetute.

2. Çdo ndryshim do të kërkojë miratimin e dy të tretave (2/3) të të gjithë anëtarëve të Kuvendit, përfshirë dy të tretat (2/3) e të gjithë anëtarëve të Kuvendit që mbajnë vende të rezervuara apo të garantuara për përfaqësuesit e komuniteteve joshumicë në Republikën e Kosovës.

3. Ndryshimet në këtë Kushtetutë mund të miratohen nga Kuvendi vetëm pasi të ketë adresuar Kryetari i Kuvendit të Kosovës amendamentin e propozuar në Gjykatën Kushtetuese për të vlerësuar paraprakisht nëse ndryshimi i propozuar nuk pakëson ndonjë të drejtë dhe liritë e përcaktuara në Kapitullin II të Kushtetutës.

4. Ndryshimet e Kushtetutës hyjnë në fuqi menjëherë pas miratimit të tyre në Kuvendin e Republikës së Kosovës.

Neni 145 [Vazhdimësia e Marrëveshjeve Ndërkombëtare dhe e Legjislacionit të Aplikueshëm]

1. Marrëveshjet ndërkombëtare dhe aktet e tjera lidhur me bashkëpunimin ndërkombëtarë, të cilat janë në fuqi ditën e hyrjes në fuqi të kësaj Kushtetute, vazhdojnë të respektohen, përveç nëse ato zëvendësohen me marrëveshje të reja ndërkombëtare ose me akte të tjera lidhur me bashkëpunim ndërkombëtar, të cilat mbulojnë të njëjtat fusha dhe që janë miratuar në përputhje me këtë Kushtetutë.

2. Legjislacioni i aplikueshëm në ditën e hyrjes në fuqi të kësaj Kushtetute vazhdon të aplikohet derisa të mos shfuqizohet në pajtim me këtë Kushtetutë.

Kapitulli XIV

Dispozitat Kalimtare

Neni 146 [Kufizimi i Kompetencave]

1. Derisa të konstatohet që Republika e Kosovës ka implementuar plotësisht Propozimin Gjithëpërfshirës për Zgjidhjen e Statusit të Kosovës, datë 26 mars 2007, kompetencat që u janë dhënë autoriteteve në Kosovë sipas kësaj Kushtetute, do të kufizohen nga kompetencat që Propozimi Gjithëpërfshirës për Zgjidhjen e Statusit të Kosovës, datë 26 mars 2007, i jep Pranisë Civile Ndërkombëtare në Kosovë, që do të jetë autoriteti përfundimtar në lidhje me interpretimin e Propozimit Gjithëpërfshirës për Zgjidhjen e Statusit të Kosovës, datë 26 mars 2007.

2. Deri në përfundimin e mbikëqyrjes ndërkombëtare të implementimit të Propozimit Gjithëpërfshirës për Zgjidhjen e Statusit të Kosovës, datë 26 mars 2007, autoritetet publike të Kosovës do të kenë bashkëpunim të plotë me autoritetet ndërkombëtare, të themeluara për të siguruar implementimin efikas e të efektshëm, dhe do të pajtohen me vendimet e tyre, që kanë të bëjnë me zbatimin e plotë të Propozimit Gjithëpërfshirës për Zgjidhjen e Statusit të Kosovës, datë 26 mars 2007.

Neni 147 [Autoriteti i Pranisë Ndërkombëtare Civile]

Prania Ndërkombëtare Civile është autoriteti përfundimtar sa i përket zbatimit të Propozimit Gjithëpërfshirës për Zgjidhjen e Statusit të Kosovës, të datës 26 mars 2007, si dhe interpretimet dhe vendimet e tij në lidhje me aplikimin e Propozimit Gjithëpërfshirës për Zgjidhjen e Statusit të Kosovës, të datës 26 mars 2007 janë të obligueshme për të gjitha autoritetet publike.

Neni 148 [Dispozitat Transicionale për Kuvendin e Kosovës]

Për dy (2) mandatet e para zgjedhore pas miratimit të Kushtetutës, Kuvendi i Republikës së Kosovës do të ketë njëzet (20) ulëse të rezervuara për përfaqësim të komuniteteve të cilat nuk janë shumicë në Kosovë në mënyrën si vijon: Dhjetë (10) ulëse do t'u ndahen partive, koalicioneve, iniciativave qytetare dhe kandidatëve të pavarur, që janë deklaruar se përfaqësojnë komunitetin Serb të Kosovës, dhe dhjetë (10) ulëse do t'u ndahen komuniteteve të tjera si vijon: komunitetit Rom një (1) ulëse; komunitetit Ashkali një (1) ulëse; komunitetit Egjiptian një (1) ulëse; dhe një (1) ulëse shtesë do t'i jepet komunitetit Rom, Ashkali ose Egjiptian, i cili ka numrin më të madh të votave të përgjithshme; komunitetit Boshnjak tri (3) ulëse, komunitetit Turk dy (2) ulëse dhe komuniteti Goran një (1) ulëse. Çdo ulëse e fituar përmes zgjedhjeve, do të jetë ulëse shtesë, përveç dhjetë (10) ulëseve të rezervuara që u ndahen përkatësisht komunitetit Serb të Kosovës dhe komuniteteve të tjera.

Neni 149 [Miratimi fillestar i Ligjeve me Interes Vital]

Pavarësisht nga dispozitat e Nenit 81 të kësaj Kushtetute, ligjet me interes vital të radhitura në atë nen, do të miratohen fillimisht me shumicën e votave të anëtarëve të pranishëm të Kuvendit dhe që votojë

Neni 150 [Procesi i Emërimit të Gjyqtarëve dhe Prokurorëve]

1. Shqyrtimi gjithëpërfshirës mbarëkosovar për përshtatshmërinë e të gjithë kandidatëve për emërim të përhershme për gjyqtarë dhe prokurorë në Kosovë, deri në moshën e pensionimit të përcaktuar me ligj, do të vazhdojë të bëhet në pajtim me Urdhëresën administrative 2006/18 dhe nuk do të ndikohet nga përfundimi i mandatit të UNMIK-ut, ose nga hyrja në fuqi e kësaj Kushtetute.

2. Të gjithë kandidatët e suksesshëm, të cilët janë emëruar ose riemëruar për gjyqtarë dhe prokurorë nga ana e Përfaqësuesit Special të Sekretarit të Përgjithshëm, si pjesë e procesit të emërimit, do të vazhdojnë të shërbejnë në postet e tyre deri në skadimin e natyrshëm të mandatit të tyre, ose deri atëherë kur ata të shkarkohen në pajtim me ligjin.

3. Pas përfundimit të mandatit të UNMIK-ut, Komisioni i Pavarur Gjyqësor dhe Prokurorial do t'i paraqesë me shkrim Këshillit Gjyqësor të Kosovës rekomandimet për kandidatët për emërimin dhe riemërimin e tyre si gjyqtarë dhe prokurorë, i cili ushtron pushtetin përfundimtar, që t'ia propozojë Presidentit të Kosovës kandidatët për emërim dhe riemërim si gjyqtarë dhe prokurorë.

4. Të gjithë kandidatët e suksesshëm, të cilët janë emëruar ose riemëruar nga Presidenti i Kosovës si gjyqtarë dhe prokurorë, sipas propozimit të Këshillit Gjyqësor të Kosovës, si pjesë e procesit të emërimit, do të vazhdojnë të shërbejnë në këto poste deri në skadimin e natyrshëm të mandatit të tyre, ose deri atëherë kur ata të shkarkohen në pajtim me ligjin.

Neni 151 [Përbërja e Përkohshme e Këshillit Gjyqësor të Kosovës]

Deri në fund të mbikqyrjes ndërkombëtare të zbatimit të Propozimit Gjithëpërfshirës për Zgjidhjen e Statusit të Kosovës, të datës 26 mars 2007, Këshilli Gjyqësor i Kosovës do të përbëhet siç vijon:

1. Pesë (5) anëtarë janë anëtarë kosovarë të Komisionit të Pavarur Gjyqësor dhe Prokurorial, që janë verifikuar nga Komisioni i Pavarur Gjyqësor dhe Prokurorial, si pjesë e fazës së parë dhe të dytë të procesit të emërimit, në pajtim me Urdhëresën administrative 2006/18. Prej këtyre pesë (5) anëtarëve, një (1) gjyqtar dhe një (1) prokuror të zgjedhur sipas metodës së rastësisë, do të shërbejnë në Këshillin Gjyqësor të Kosovës deri në skadimin e natyrshëm të mandateve të tyre ekzistuese, me ç'rast do të zëvendësohen me një (1) gjyqtar dhe një (1) prokuror të verifikuar nga Komisioni i Pavarur Gjyqësor dhe Prokurorial dhe që janë zgjedhur nga ana e kolegëve të tyre, duke iu përmbajtur metodave që kanë për qëllim sigurimin e përfaqësimit sa më të gjerë të shërbimit të Gjyqësorit dhe Prokurorisë. Dy (2) gjyqtarët e mbetur dhe një (1) prokuror nga

radhët e pesë (5) anëtarëve kosovarë të Komisionit të Pavarur Gjyqësor dhe Prokurorial, do të shërbejnë në Këshillin Gjyqësor të Kosovës për një mandat plotësues njëvjeçar pas skadimit të natyrshëm të mandatit të tyre, me ç'rast ata do të zëvendësohen me procedurë të njëjtë sikur edhe ish-kolegët e tyre të Komisionit të Pavarur Gjyqësor dhe Prokurorial. Në rast të themelimit të një subjekti përgjegjës për çështjet e emërimit, disiplinës dhe shkarkimit të prokurorëve, të gjithë anëtarët e mbetur të Këshilli Gjyqësor të Kosovës do të jenë gjyqtarë.

2. Tetë (8) anëtarët e mbetur të Këshillit do të zgjidhen nga Kuvendi i Kosovës në mënyrën e përcaktuar me Kushtetutë, përveç dyve (2) nga katër (4) anëtarët e Kuvendit, që mbajnë vende të fituara gjatë ndarjes së përgjithshme të vendeve, të cilët do të duhet të jenë ndërkombëtarë, njëri prej të cilëve duhet të jetë gjyqtar, i përzgjedhur nga Prania Ndërkombëtare Civile, sipas propozimit të Misionit Evropian për Politika të Sigurisë dhe Mbrojtjes.

Neni 152 [Përbërja e Përkohshme e Gjykatës Kushtetuese]

Deri në fund të mbikëqyrjes ndërkombëtare të zbatimit të Propozimit Gjithpërfshirës për Zgjidhjen e Statusit të Kosovës, të datës 26 mars 2007, Gjykata kushtetuese do të përbëhet siç vijon:

1. Gjashtë (6) nga nëntë (9) gjyqtarët emërohen nga Presidenti i Republikës së Kosovës, me propozimin e Kuvendit.

2. Nga gjashtë (6) gjyqtarët, dy (2) do të shërbejnë për një mandat trevjeçar, pa mundësi të rizgjedhjes, dy (2) do të shërbejnë për një periudhë gjashtëvjeçare, pa mundësi të rizgjedhjes, dhe dy (2) do të shërbejnë për një periudhë nëntëvjeçare, pa mundësi të rizgjedhjes. Mandatet e gjyqtarëve fillestarë do të zgjidhen me short, nga Presidenti i Republikës së Kosovës, menjëherë pas emërimit të tyre.

3. Nga gjashtë (6) gjyqtarët, katër (4) do të zgjidhen votat e dy të tretave (2/3) të anëtarëve të Kuvendit, të cilët janë të pranishëm dhe që votojnë. Dy (2) do të zgjidhen me shumicën e votave të anëtarëve të Kuvendit, pas pëlqimit të shumicës së anëtarëve të Kuvendit, të cilët mbajnë vendet që janë rezervuar ose garantuar për përfaqësuesit e komuniteteve të cilat nuk janë në Kosovë.

4. Tre (3) gjyqtarë ndërkombëtarë do të emërohen dhe shkarkohen nga pranina civile ndërkombëtare pas konsultimit me Kryetarin e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Tre (3) gjyqtarët nuk do të jenë qytetarë të Kosovës dhe as të ndonjë vendi fqinj.

5. Prania Ndërkombëtare Civile do të përcaktojë se kur skadon mandati i gjyqtarëve ndërkombëtarë, dhe gjyqtarët do të ndërrohen sikur është e parashikuar me Kushtetutë.

Neni 153 [Prania Ndërkombëtare Ushtarake]

1. Prania Ndërkombëtare Ushtarake nën komandën e NATO-s, është përgjegjëse për të siguruar ambient të qetë e të sigurt në tërë territorin e Republikës së Kosovës.
2. Prania Ndërkombëtare Ushtarake ka pushtet mbikëqyrës dhe ekzekutiv mbi Forcën e Sigurisë të Kosovës.
3. Republika e Kosovës, në bashkëpunim me autoritetet ndërkombëtare të themeluara për të siguruar zbatimin efektiv dhe efikas të Propozimit Gjithpërfshirës për Zgjidhjen e Statusit të Kosovës, datë 26 mars 2007, do të përgatisë një plan, për transferimin e plotë dhe me kohë të përgjegjësive mbi sigurinë të institucionet kosovare.
4. Prania Ndërkombëtare Ushtarake ka të drejtë të rivendosë kontrollin ushtarak mbi hapësirën ajrore të Republikës së Kosovës, dhe Autoriteti Civil i Aviacionit i Republikës së Kosovës do të bashkëpunojë plotësisht me Pranimë Ndërkombëtare Ushtarake.

Neni 154 [Trupat e Mbrojtjes të Kosovës]

Trupat e Mbrojtjes të Kosovës do të shpërbëhen brenda një viti pas hyrjes në fuqi të kësaj Kushtetute. Deri në shpërbërje, Prania Ndërkombëtare Ushtarake, në konsultim me pranimë ndërkombëtare civile dhe Republikën e Kosovës do të ketë autoritet ekzekutiv mbi Trupat e Mbrojtjes të Kosovës dhe vendos për dinamikën kohore të shpërndarjes.

Neni 155 [Shtetësia]

1. Të gjithë banorët e ligjshëm të Kosovës në datën e miratimit të kësaj Kushtetute, gëzojnë të drejtën e shtetësisë së Republikës së Kosovës.
2. Republika e Kosovës ua njeh të drejtën për ta fituar nënshtetësinë e Republikës së Kosovës, pavarësisht nga vendbanimi i tyre i tanishëm dhe nënshtetësia që ata kanë, të gjithë qytetarëve të ish-Republikës Federative të Jugosllavisë, të cilët kanë qenë banorë të përhershëm të Kosovës me datën 1 janar 1998, dhe pasardhësve të tyre të drejtpërdrejtë.

Neni 156 [Refugjatët dhe Personat e Zhvendosur Brenda Vëndit]

Republika e Kosovës promovon dhe lehtëson kthimin e sigurt dhe me dinjitet të refugjatëve dhe personave të zhvendosur brenda vëndit, dhe u ndihmon atyre për kthimin e pronave dhe posedimeve të tyre.

Neni 157 [Auditori i Përgjithshëm i Kosovës]

Deri në fund të mbikëqyrjes ndërkombëtare dhe zbatimit të Propozimit Gjithëpërfshirës për Zgjidhjen e Statusit të Kosovës, datë 26 mars 2007, Revizori i Përgjithshëm i Republikës së Kosovës do të jetë një ndërkombëtar i emëruar nga Prania Civile Ndërkombëtare.

Neni 158 [Autoriteti Qendror Bankar]

Deri në fund të mbikëqyrjes ndërkombëtare dhe zbatimit të Propozimit Gjithëpërfshirës për Zgjidhjen e Statusit të Kosovës, datë 26 mars 2007, Guvernatori i Bankës Qendrore të Republikës së Kosovës do të emërohet nga Presidenti i Republikës së Kosovës, pas marrjes së pëlqimit nga prania ndërkombëtare civile.

Neni 159 [Privatizimi i Ndërmarrjeve Shoqërore]

Të gjitha ndërmarrjet shoqërore do të privatizohen pa vonesë në pajtim me ligjin.

Neni 160 [Transicioni i Institucioneve]

Përveç në rastet kur Kushtetuta parashikon një transicion tjetër, të gjitha kompetencat, përgjegjësitë dhe detyrimet e institucioneve të parashikuara me këtë Kushtetutë, do t'u kalojnë menjëherë atyre institucioneve në ditën e hyrjes në fuqi të kësaj Kushtetute. Kohëzgjatja e mandatit të secilit institucion para hyrjes në fuqi të kësaj Kushtetute, do të mbetet e paprekur dhe e pandryshuar deri në skadimin e rregullt, ose deri në zgjedhjet e reja.